

Tomasi proti Francii, rozsudek ze dne 27. 8. 1992

Stěžovatel: Tomasi

Žalovaný stát: Francie

Číslo stížnosti: 12850/87

Datum: 27.08.1992

Článek Úmluvy: čl. 3

čl. 5 odst. 3

čl. 6 odst. 1

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: kritéria přípustnosti, mučení, nelidské zacházení, nelidský a ponižující trest, ponižující zacházení, spravedlivý proces, vyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy

Významnost: 1

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

27. srpna 1992

VĚC TOMASI

(Rozsudek ve věci Tomasi versus Francie)

Evropský soud pro lidská práva, zasedající v souladu s článkem 43 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“) a příslušných ustanovení Jednacího řádu, jako Senát, který tvořili následující soudci: R. Ryssdal, předseda, R. Bernhardt, F. Gölcüklü, F. Matscher, L. - E. Pettiti, C. Russo, A. Spielmann, J. De Meyer, J. M. Morenilla, a dále M. - A. Eissen, tajemník Soudu, a H. Pezold, zástupce tajemníka Soudu, po poradě Senátu, která se konala 27. února a 25. června 1992, posledně uvedeného dala vynesl následující rozsudek:

POSTUP

1. Případ byl Soudu předán Evropskou komisí pro lidská práva („Komise“) a vládou Francouzské republiky („Vláda“) 8. března a 13. května 1991, ve lhůtě 3 měsíců dle článku 32 odst. 1 a článku 47 Úmluvy. Tomu předcházelo podání stížnosti proti Francouzské republice (č. 12850/87), předložené Komisi podle článku 25 francouzským státním příslušníkem, panem Felixem Tomasim, dne 10. března 1987. Požadavek Komise vycházel z článků 44 a 48 a z prohlášení, jímž Francie uznala obligatorní pravomoc tohoto Soudu (článek 46); žádost Vlády se vztahovala k článku 48. Předmětem uvedeného požadavku a žádosti bylo vydání rozhodnutí, zda skutkový děj případu zakládá porušení závazků odpovědného státu podle článku 3, 5 odst. 3 a 6 odst. 1.

2. V odpovědi na dotaz učiněný podle ust. 33 § 3 (d) Jednacího řádu žadatel uvedl, že si přeje osobně se zúčastnit soudního řízení, a ustanovil právní zástupce, kteří jej budou zastupovat (ust. 30).
3. Do ustaveného Senátu byl z moci úřední jmenován pan L. - E. Pettiti, zvolený soudce francouzské národnosti (článek 43 Úmluvy), a pan R. Ryssdal, předseda Soudu (ust. 21 § 3 /b/). 22. března 1991 vylosoval předseda za přítomnosti tajemníka Soudu dalších sedm členů, a to paní D. Bindschedler-Robertovou, pány F. Matschera, J. Pinheira Farinhu, Sira Vincenta Evanse, C. Russoa, R. Bernhardta a J. M. Morenillu (článek 43 in fine Úmluvy a ust. 21 § 4). Poté panové F. Gölcüklü, A. Spielmann a N. Valticos jako náhradní soudci nahradili paní Bindschedler-Robertovou, pana Pinheira Farinhu a Sira Vincenta Evanse, kteří rezignovali. Náhradníci převzali jejich povinnosti před zahájením soudního jednání (ust. 2 § 3 a 22 § 1).
4. Pan Ryssdal z titulu funkce předsedy Senátu (ust. 21 § 5) prostřednictvím tajemníka Soudu konzultoval se zástupcem Vlády, delegátem Komise a právními zástupci žadatele postup soudního řízení (ust. 37 § 1 a ust. 38). Poté - v pořadí Vláda, žadatel a delegát Komise - předložili svá vyjádření 15. listopadu, 22. listopadu a 13. listopadu 1991. Komise podle požadavku tajemníka Soudu, jenž jednal podle pokynů předsedy Senátu, předložila některé dokumenty dne 9. července 1991. 20. února 1992 jeden z právních zástupců žadatele poskytl Soudu na žádost tajemníka a v souladu s obvyklými potřebami Soudu, různé dokumenty (ust. 37 § 1 in fine).
5. V souladu s rozhodnutím předsedy Senátu se veřejné zasedání konalo v Paláci lidských práv ve Strasbourgu 25. února 1992. Soud předtím provedl přípravné zasedání. Před soud předstoupily následující osoby:

(a) za Vládu:

1. - P. Puissochet, ředitel právních záležitostí Ministerstva zahraničních věcí - zástupce Vlády, B. Gain, vedoucí oddělení pro lidská práva právního odboru Ministerstva zahraničních věcí, M. Picardová, úřednice právního odboru Ministerstva zahraničních věcí, R. Riera, vedoucí sekce soudních a právních záležitostí, oddělení občanských svobod a právních věcí Ministerstva vnitra, J. Boulard, úředník oddělení trestních věcí a milostí Ministerstva spravedlnosti - poradci;

(b) za Komisi:

1. G. Schermers - delegát;

(c) za žadatele:

1. Leclerc, advokát, V. Stagnara, advokát - právní zástupci.

Soud vyslechl úvodní přednesy pana Puissocheta za Vládu, pana Schermerse za Komisi a pánů Leclerca a Stagnara za žadatele, jakož i odpovědi na otázky. Taktéž žadatel přednesl projev určený Soudu. Téhož dne Vláda písemně odpověděla na otázky položené Soudem. 7. dubna jeden z advokátů žadatele zaslal tajemníkovi Soudu dopis, týkající se těchto otázek, spolu s dokumenty, které si Soud vyžádal (ust. 37 § 1).

6. Při poradě 25. června 1992 J. De Meyer, zastupující soudce, jež se zúčastnil soudního jednání, nahradil pana Valticose, který byl vyloučen z dalšího jednání vzhledem k povaze případu (ust. 22 § 1 a 24 § 1).

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

7. Pan Félix Tomasi, francouzský státní příslušník, narozen v roce 1952, žije v Bastii (Korsika).

Povoláním majitel obchodu a mzdový účetní. V době svého uvěznění byl aktivním členem korsické politické organizace, která navrhovala kandidáty pro místní volby a u které působil jako pokladník.

8. 23. března 1983 jej policie zatkla v jeho obchodě a předala do vazby v ústřední policejní stanici v Bastii, kde setrval až do 25. března. Byl podezřelý z toho, že se večer 11. února 1982 zúčastnil v Sorbo-Ocagnano (Korsika) útoku na rekreační centrum Cizinecké legie, které nebylo v této roční době obydleno. Starší seržant Rossi a vojín Steinte, kteří byli neozbrojeni a kteří měli na starost údržbu a střežení zotavovny, byli postřeleni a zraněni, první smrtelně a druhý velmi těžce. Útok byl proveden komandem několika osob majících na hlavách kukly zakrývající jejich obličeje. Následujícího dne se „ex-FNCL“ (Korsická národní osvobozená fronta), hnutí požadující nezávislost, které bylo úředně rozpuštěno, přihlásilo k odpovědnosti za tento útok a za 24 dalších bombových útoků spáchaných téže noci.
9. 12. února 1982 bastijský tribunál de grande instance zahájil vyšetřování vraždy, pokusu o vraždu a nedovolené ozbrojování a držení zbraní a střeliva 1. a 4. stupně. Téhož dne vydal vyšetřující soudce pokyn, aby byly předány důkazy z vyšetřovací komise (commission rogatoire) oblastnímu oddělení pro trestní vyšetřování (SRPJ) v Ajacciu.
10. Trestní stíhání zahájené proti žadateli
11. Stádium vyšetřování (25. března 1983 - 27. května 1986)
12. Jednání vedené v Bastii (25. března 1983 - 22. května 1985)

(a) Způsob vyšetřování

1. Soudce Pancrazi
2. 14. ledna 1986 vydal vyšetřující soudce příkaz předat dokumenty k obžalobě. 14. února 1986 veřejný žalobce v Bordeaux rozhodl postoupit spisový materiál kanceláři hlavního veřejného žalobce. Vyšetřující soudce doplnil v době od poloviny března do poloviny dubna spisový materiál o další dokumenty. 17. dubna vydal další příkaz, schválený kanceláří veřejného žalobce v Bordeaux, doručit spisový materiál obžalovacím orgánům. Tento spisový materiál byl odeslán kanceláři hlavního veřejného žalobce rozhodnutím ze dne 22. dubna 1986.

(b) Žádost o propuštění

21. Pan Tomasi podal sedm žádostí o propuštění. Vyšetřující soudce zamítl jeho žádost z 31. května, 7. června, 29. června, 13. srpna, 10. září a 8. října 1985 a 14. ledna 1986.
22. Různá rozhodnutí vyšetřujícího soudce, proti kterým bylo podáno odvolání, byla obžalovacím oddělením apelačního soudu potvrzena dne 3. září a 29. října 1985. První napadené rozhodnutí se týkalo zvláštní závažnosti trestných činů, existence „přesných a usvědčujících důkazů“, nebezpečí ovlivňování, vykonávání nátlaku, nezákonné koluze a potřeby udržovat veřejný pořádek a zajistit, aby žadatel předstoupil před soud. Druhé rozhodnutí bylo odůvodněno následovně: „Je zřejmé, že trestné činy, ze kterých je žadatel obviněn, jsou velmi závažné a těžce narušily veřejný pořádek; aniž by bylo pomíjeno zjištění právního zástupce obviněného, týkající se délky řízení, jeví se rozhodnutí vyšetřujícího soudce o prodloužení vazby Tomasiho jako nezbytné pro ochranu veřejného pořádku před vznikem škod způsobených trestnými činy, dále z důvodu zamezení pravděpodobně vyvíjenému nátlaku nebo nezákonné koluzi, a zajištění účasti obviněného před soudem.“
23. Proti těmto dvěma rozhodnutím podal žadatel odvolání z hlediska právní kvalifikace. Trestním oddělením kasačního soudu byla tato odvolání dne 3. prosince 1985 a 22. ledna 1986 zamítnuta. Druhé rozhodnutí bylo odůvodněno takto: „Ve světle dostupných důkazů kasační soud schvaluje, že obžalovací oddělení nařídilo prodloužení vazby žadatele rozhodnutím vydaným na základě důvodů hodných zvláštního zřetele a opírajícím se o případ uvedený v článku 144 trestního řádu; lze také vycházet z důvodů pro takové rozhodnutí ve smyslu článku 5 odst. 1 (c) Úmluvy... existuje-li důvodné podezření, že obžalovaný trestný čin spáchal, a dále

se zřetelem na zvláštní okolnosti případu a řízení, doba trvání vazby se jeví přiměřená.“

24. Soudní jednání (27. května 1986 – 22. října 1988)

25. Zadržení a vzetí do vazby

(a) První uvěznění

24. 27. května 1986 obžalovací oddělení odvolacího soudu v Bordeaux obžalovalo pana Tomasiho a pana Pieriho z úkladné vraždy, pokusu o úkladnou vraždu, nedovolené ozbrojování a přechovávání zbraní a střeliva 1. a 4. stupně; oba obžalovaní byli společně s pány Moracchinim a Sattim vzati do vazby pro jednání soudu v Gironde.

25. 13. září 1986 trestní oddělení kasačního soudu povolilo odvolání podané žadatelem 27. června 1986 s odůvodněním, že obhájce neměl možnost hovořit jako poslední při výslechu 27. května. Případ byl vrácen obžalovacímu oddělení odvolacího soudu v Poitiers s instrukcí vzít obžalovaného do soudní vazby pro účely soudního řízení v Gironde, existují-li zde důvody pro jeho obžalování (článek 611 trestního řádu).

(b) Druhé uvěznění

26. 9. prosince 1986 obžalovací oddělení odvolacího soudu v Poitiers předalo pana Tomasiho do soudní vazby u soudu v Gironde. Toto rozhodnutí nebylo napadeno odvoláním z hlediska právní kvalifikace.

(c) Třetí uvěznění

27. 3. února 1987 obžalovací oddělení odvolacího soudu v Bordeaux vyslovilo nedostatek pravomoci ke vzetí žadatele – ne však jeho tři spoluobviněných – do vazby pro zvláštní soud v Gironde, jinými slovy pro soud, který zasedá bez poroty. Kancelář hlavního veřejného žalobce požadovala uplatnit ustanovení zákona č. 86-1020 z 9. září 1986, podle kterého osoba obviněná ze spáchání teroristického činu musí být souzena před tímto soudním orgánem.

28. 7. května 1987 trestní oddělení kasačního soudu zamítlo odvolání, které v této záležitosti podal hlavní veřejný žalobce u odvolacího soudu v Bordeaux.

29. 16. června 1987 obžalovací oddělení soudu v Poitiers vyhovělo žádosti podané 20. května 1987 vyšetřovatelem a předalo žadatele k procesu zvláštnímu soudu v Gironde. Tím potvrdilo, že trestné činy, ze kterých byl pan Tomasi obžalován, „měly jako čin jednotlivce či skupiny za cíl vážným způsobem narušit veřejný pořádek zastrašováním nebo terorem“ (článek 706-16 trestního řádu).

30. 24. září 1987 trestní oddělení kasačního soudu zamítlo další odvolání žadatele.

31. Žádost o propuštění

(a) První žádost

31. Rozhodnutím z 27. května 1986 (viz odstavec 24. výše) obžalovací oddělení v Bordeaux zamítlo žádost o propuštění, kterou pan Tomasi podal 6. května. Rozhodnutí bylo odůvodněno takto: „Vyšetřovací vazba, která začala 25. března 1983, jistě trvala velmi dlouho. Důvodem pro to je však systematický postoj obžalovaného a vážné obtíže, na které narážel vyšetřující soudce. Doba vazby, byť jakkoli dlouhá, sama o sobě není porušením Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. Naopak, v tomto zvláštním případě se jeví prodloužení vazby jako velmi důležité pro výjimečnou závažnost trestných činů a skutečnost, že Tomasi by neváhal uprchnout, byl-li by propuštěn.“

32. Žadatel podal odvolání z hlediska právní kvalifikace, ale trestní oddělení kasačního soudu tento návrh zamítlo s poukazem na porušení článku 5 odst. 3 Úmluvy. Ve svém rozsudku z 13. září 1986 v této záležitosti uvádí: „Na základě dostupných důkazů kasační soud potvrdil, že

nařízení prodloužení vazby bylo v souladu s podmínkami článku 148-1 trestního řádu, s přihlédnutím ke zvláštním důvodům a se zřetelem k charakteru případu ve smyslu článku 145 trestního řádu a případům jmenovitě uvedeným v článku 144. Obžalovací oddělení dále posoudilo složitost a délku soudního jednání a zároveň nestranně hodnotilo skutková zjištění. Jednání bylo shledáno dostatečným a bez rozporů. Závěr: délka vyšetřovací vazby nepřesáhla přiměřenou dobu; a tedy návrh nemůže uspět.“

(b) Druhá žádost

33. Pan Tomasi podal 19. ledna 1987 novou žádost o propuštění. Rozhodnutím z 3. března 1987 (viz odstavec 27. výše) obžalovací oddělení odvolacího soudu v Bordeaux zjistilo nedostatek pravomoci, jelikož rozhodnutí o vzetí do vazby bylo vydáno obžalovacím oddělením odvolacího soudu v Poitiers.

(c) Třetí žádost

34. 17. dubna 1987 žadatel podal další žádost o propuštění. 28. dubna 1987 obžalovací oddělení odvolacího soudu v Bordeaux zamítlo jeho žádost na základě toho, že do soudní vazby byl vzat z přesných a detailně uvedených důvodů. Činy, jichž se dopustil, byly velmi závažné a vazba byla nezbytná pro ochranu veřejného pořádku před vznikem škod, které by mohly vzniknout.

(d) Čtvrtá žádost

35. Žadatel podal další žádost o propuštění 22. května 1987 u obžalovacího oddělení odvolacího soudu v Poitiers, které ji zamítlo 2. června z následujících důvodů: „V průběhu vyšetřování byla vzata v úvahu zstrašovací kampaň vůči svědkům, policistům a soudcům. Již pouhý výčet trestných činů, ze kterých byl Tomasi obviněn, je dostatečný. Kromě toho je skutečností, že uvedené trestné činy vážně narušily veřejný pořádek. Jako důvod pro to, že obviněný je nadále držen ve vazbě, lze uvést: existuje vážné nebezpečí, že v případě propuštění by vstoupil ve styk s členy FLNC, kteří by mu nepochybně ochotně pomohli vyhnout se soudnímu procesu; prodloužení jeho vazby se nejvíce jeví za těchto okolností porušením ustanovení Úmluvy...“

(e) Pátá žádost

36. Žadatel ještě jednou podal 6. listopadu 1987 žádost o propuštění u obžalovacího oddělení odvolacího soudu v Bordeaux. 13. listopadu byla jeho žádost zamítnuta z důvodu mimořádné závažnosti trestných činů, jež mu jsou kladeny za vinu, a potřeby chránit veřejný pořádek před jeho případným narušením.
37. Žadatel se poté odvolal z důvodu právní kvalifikace. Trestní oddělení kasačního soudu toto odvolání zamítlo dne 2. března 1988.
38. Soudní řízení
39. 22. ledna 1988 předseda odvolacího soudu v Bordeaux stanovil termín zahájení soudního jednání na termín 16. května 1988. 28. dubna předseda zahájení jednání odročil na 17. října 1988, poté, co v březnu a v dubnu proběhla výměna korespondence mezi kanceláří hlavního veřejného žalobce a právním zástupcem pana Tomasiho a pana Pieriho. 15. července a 23. září došlo ke změnám se složením soudu.
40. Soudní líčení se konalo od 17. do 22. října 1988. Posledního uvedeného data byl žadatel zproštěn viny a okamžitě propuštěn. Jeho třem spoluobžalovaným byly uloženy tresty odnětí svobody v délce jednoho roku podle konkrétních okolností za nošení a přechovávání zbraní 1. kategorie.
41. Řízení o náhradu škody (18. dubna 1989 - 8. listopadu 1991)
42. Žádost podaná u Komise pro poskytování náhrady škod /dále jen „odškodňovací komise“/

43. Pan Tomasi vznesl 18. dubna 1989 nárok u odškodňovací komise kasačního soudu podle článku 149 trestního řádu. Podle tohoto ustanovení může být náhrada škody poskytnuta osobě, která byla držena ve vyšetřovací vazbě během soudního řízení, které skončilo negativním výrokem o vině nebo zprošťujícím rozsudkem, je-li toto rozhodnutí pravomocné, a vyšetřovací vazbou byla způsobena škoda výjimečného rozsahu a zvláště závažné povahy.
44. Vysvětlení hlavního veřejného žalobce u kasačního soudu
45. 5. června 1991 hlavní veřejný žalobce (procureur général) u kasačního soudu podal odškodňovací komisi následující vysvětlení: „Ve věci vazby. Během své vazby Tomasi podal dvacet žádostí o propuštění, jedenáct žádostí vyšetřujícímu soudci v Bastii a devět vyšetřujícímu soudci a obžalovacímu oddělení v Bordeaux. Bylo vyneseno šest potvrzujících rozhodnutí. Čtyři obžalovacím oddělením v Bastii a dva obžalovacím oddělením v Bordeaux. Konečně dvakrát rozhodlo tož trestní oddělení kasačního soudu. Dne 17. října a 2. března 1988 byla obžalovacím oddělením v Bordeaux zamítnuta dvě Tomasiho odvolání. V zamítnutí žádostí o propuštění vyšetřujícím soudcem a obžalovacím oddělením byly uváděny důvody, vycházející z výjimečné závažnosti trestných činů, možnosti narušení veřejného pořádku, nebezpečí možného ovlivňování svědků a potřeby zajistit, aby obviněný zůstal k dispozici soudním úřadům.“

Diskuse

1. Délka soudního řízení

Od 12. února 1982, kdy bylo zahájeno vyšetřování, až do 25. března 1983 nebyla prokázána účast Tomasiho na zločinu. Od 25. března 1983, kdy byl Tomasi obviněn, až do 18. října 1983, kdy byl proveden rekapitulační výslech, soudní řízení pokračovalo obvyklým tempem a nedocházelo k jeho zpoždění. Od listopadu 1983 do května 1984 došlo ke zpomalení soudního řízení z důvodu opatření, která mohla být provedena dříve, kdyby vyšetřovací komise fungovala, nebo kdyby její rozhodnutí byla vydána dříve. Proto také zjištění vyšetřovací komise, týkající se brýlí oběti, byla zveřejněna až v březnu 1984 a nebyla k dispozici již 27. října 1983 přičemž toto mohlo být učiněno hned na počátku vyšetřování. Obdobně vyšetřovací komise teprve 26. května 1983 inter alia vydala pokyn, aby byl učiněn dotaz týkající se obětí útoku a náčrtů a plánů tábora v Sorbo-Ocagnano. Důkazy, které obdržela vyšetřovací komise, byly doručeny teprve v měsíci březnu a dubnu 1984, a to nepopíratelně prodloužilo soudní řízení. Mezi květnem 1984 a lednem 1985 se soudní proces zastavil z nepochopitelných důvodů. Uplynuly téměř tři měsíce mezi příkazem ze dne 4. května 1984 o předání dokumentů vyšetřovacímu úřadu a dalším vyšetřovacím opatřením ze dne 31. července 1984, požadujícím balistickou expertizu, která již byla provedena. Avšak teprve 15. listopadu, o tři a půl měsíce později, vyšetřující soudce vydal příkaz zamítající žádost o provedení balistické zkoušky. Dobu od ledna 1985 do května 1985 potřebnou k tomu, aby byly předány dokumenty obžalovacímu oddělení, poté kasačnímu soudu a k vrácení spisu zpět do Bordeaux, lze považovat za obvyklou. Na druhé straně 5. září 1985, více než tři měsíce poté, co byl případ předán vyšetřujícímu soudci v Bordeaux, provedl tento soudce první podstatné kroky ve vyšetřování výsledkem pana Tomasiho poté, co zamítl čtyři jeho další žádosti o propuštění. Tato doba se jeví být nepřiměřeně dlouhou, neboť vyšetřující soudce musí věnovat prvořadou pozornost případu osoby držené ve vyšetřovací vazbě; je jeho povinností seznámit se s ním a postupovat ve vyšetřování tak rychle, jak je to možné. Od září 1985 do 14. ledna 1986 pokračovaly výslechy a konfrontace tempem jednoho vyšetřovacího úkonu za měsíc. Kdyby se výslechy konaly v kratších intervalech, bylo možno výrazně zkrátit délku soudního jednání. Dobu od ledna 1986 do května 1986, po kterou trvala kompletace spisu a jeho předání soudu, lze považovat za obvyklou. Na druhou stranu mezi květnem 1986 a březnem/dubnem 1988 došlo ke zpoždění soudního jednání, které nelze za žádných okolností odůvodnit odvoláními, která podali do spisu obvinění v souladu se svými zákonnými právy. Konečně je třeba poznamenat, že rozhodnutí z března a dubna 1988 o odročení jednání z května na pevně stanovené datum 17. října

1988 bylo přijato po vzájemné dohodě mezi vyšetřujícím úřadem a obhajobou. A na závěr je třeba konstatovat, že vzhledem k důležitosti a složitosti tohoto případu vyšetřování muselo trvat déle, než je obvyklé. Projednávání však mohlo být výrazně zkráceno, nebýt výše uvedených zdržení.

2. Nutnost držet Tomasiho ve vyšetřovací vazbě během soudního jednání

Povahou a závažností trestných činů a výsledků vyšetřování byla Tomasiho vazba zprvu oprávněná, až do okamžiku jeho rekapitulačního výsledku 18. října 1983. Kromě toho do této doby Tomasi nepodal žádost o propuštění. Avšak do 18. října 1983 byli vyslechnuti svědci a provedeny konfrontace. Kroky podnikuté vyšetřovací komisí po tomto datu a rozhodnutí o provedení odborných zkoušek se netýkaly přímo Tomasiho. Výjimkou byla odborná lékařských vyšetření, provedená na základě jeho prohlášení o podmínkách policejní vazby. Jejich realizace však nemohla být důvodem pro prodloužení vyšetřovací vazby. Dále je třeba zdůraznit, že mezi 18. říjnem 1983, dnem rekapitulačního výsledku, a 17. říjnem 1988, dnem kdy bylo zahájeno jednání soudu, uplynulo pět let a Tomasi byl vyslechnut pouze jednou, 5. září 1985, a to na svou vlastní žádost. Rozhodnutí, kterými byly zamítnuty jeho žádosti o propuštění, byla odůvodněna jen výjimečnou závažností trestných činů, možností narušení veřejného pořádku, nutností zajistit, aby obviněný zůstal k dispozici soudním úřadům, a nebezpečím možného ovlivňování svědků. Závažnost a výjimečná povaha zločinu může představovat důvod pro uvalení vazby jen v případě, že existují dostatečné důkazy proti zadržené osobě. V tomto případě byl obviněn Tomasi, který vždy trval na své nevině a také několikrát držel hladovku. Obvinění se zakládala výhradně na tvrzení pana Moracchiniho, která nebyla příliš přesvědčivá, jak se prokázalo během soudního řízení. Ve skutečnosti z různých dokumentů soudního řízení, zejména ze zprávy veřejného žalobce v Bastii hlavnímu veřejnému žalobci z 11. dubna 1983..., memoranda vydaného SRPJ v Ajacciu z 8. června 1983... a žádosti vyšetřujícího soudce v Bastii o převedení jurisdikce z 10. ledna 1985..., vyplývá, že Moracchini vypověděl o Tomasiho návrhu, že se zúčastní „nuit bleue“ (noci, kdy dojde k teroristickému útoku) z 11. na 12. února 1982, a především, že provede útok vůči táboru Cizinecké legie v Sorbo-Ocagnano. Jestliže však pečlivě čteme Moracchiniho výpověď, je z ní zjevné, že ačkoliv uváděl, že Tomasi navrhoval účast v „nuit bleue“, vůbec se nezmínil o útoku na tábor Cizinecké legie... Naopak, Moracchini vždy tvrdil, že se poprvé dozvěděl o útoku den poté, co k němu došlo. Například během výsledku při prvním předvedení před vyšetřujícího soudce... Moracchini uvedl: „Věděl jsem, že Pieri znal Félix Tomasiho. Tomasi skutečně navrhoval o několik dní dříve, abych se zúčastnil nuit bleue. Odmítl jsem, ale neřekl mi, o jaký útok by se mělo jednat. Co se mě týče, pouze jsem ráno 12. února četl o legionářích v novinách.“ Mimoto, je potřeba si povšimnout, že všichni svědci potvrzující Moracchiniho výpovědi mají pouze zprávy z doslechu. Nikdo z nich nebyl přímým svědkem oněch událostí. Mimo jiné, nezdá se, že by propuštění Tomasiho, který mohl poskytnout spolehlivou záruku, že předstoupí před soudní tribunál, a který ještě nebyl trestán, mohlo představovat nebezpečí vykonávání nátlaku na svědky nebo spoluobviněného Moracchiniho, jenž byl na svobodě. Ve skutečnosti Tomasi, podobně jako Pieri a Moracchini, nebyl ve vyšetřovací vazbě více než rok po oněch událostech, a Pieri, podávající stejné svědectví jako Tomasi, uprchl 22. ledna 1984 z vězení a zůstal na svobodě tři a půl roku, až do opětovného uvěznění 1. července 1987, bez jakéhokoli zjevného nátlaku vyvíjeného na svědky. Závěrem je třeba poznamenat, že Felix Tomasi podal 10. března 1987 žádost k Evropské komisi pro lidská práva podle článku 25 Evropské úmluvy na ochranu lidských práv. Uváděl následující stížnosti: nadměrná délka vyšetřovací vazby (porušení Článku 5 odst. 3 Úmluvy); nelidské a degradující zacházení během policejní vazby (porušení článku 3 Úmluvy); nadměrná délka trvání vyšetřovacího řízení, zahájeného teprve po stížnosti doprovázené občanskoprávní žalobou (porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy). Tato žádost byla předmětem zprávy Evropské komise pro lidská práva, přijaté 11. prosince 1990, při které Komise prohlásila žádost za přípustnou a vyjádřila stanovisko dvanácti hlasy ku dvěma, že po přezkoumání tohoto případu lze konstatovat porušení článku 3 Úmluvy; třinácti ku jednomu hlasu, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy, a jednohlasně, že byl porušen článek 5 odst. 3 Úmluvy.

Závěrem:

Se zřetelem k výše uvedeným úvahám a zejména k těžkým podmínkám vazby, v níž Felix Thomasi strávil pět let a téměř sedm měsíců, a vzhledem k tomu, že vyšetřování přineslo vůči němu jen slabé a nedostatečné důkazy, utrpěl výrazné škody. Z těchto důvodů vyzývá (Tomasi) odškodňovací komisi k přiznání řádného odškodnění.

3. Rozhodnutí odškodňovací komise
4. Rozhodnutím z 8. listopadu 1991, které neuvádělo důvody, z kterých vycházelo, odškodňovací komise přirčila žadateli 300.000 francouzských franků.
5. Trestní řízení zahájené žadatelem
6. Počátek a podání stížnosti
7. Pan Tomasi byl zatčen 23. března 1983 v 9.00 (viz odstavec 8. výše). Ve vazbě zůstal až do 9.00 25. března, tzn. po dobu 48 hodin. Soudce Pancrazi povolil policii prodloužení 24 hodinové vazby v 6.00 dne 24. března.
8. Během této doby žadatel: (a) byl 23. března přítomen prohlídce svého bytu od 9.15 do 12.50; (b) byl podroben několika výslechům - 23. března od 13.15 do 14.30, od 17.30 do 20.00 a od 20.40 do 22.15, celkem trval výslech 5 hodin a dvacet minut; 24. března od 1.30 do 2.00, od 4.00 do 4.45, od 11.00 do 13.00, 15.40 do 20.00 a od 20.30 do 21.20, celkem osm hodin a čtyřicet pět minut; 25. března od 4.30 do 4.50, celkem dvacet minut;

(a) byl vyšetřen 24. března v 11.00 lékařem, který konstatoval, že jeho zdravotní stav odpovídá prodloužení policejní vazby. Žadatel podepsal souhrnnou zprávu, sepsanou na konci jeho policejní vazby, avšak odmítl podepsat zprávu o svém posledním výsledku.

45. 25. března 1983, když poprvé předstoupil před vyšetřujícího soudce (viz odstavec 10. výše), učinil následující prohlášení: „Beru na vědomí obvinění, o kterých jste mne informoval. Jsem registrovaným členem CCN /Consulta di i cumitati naziunalisti/. Nejsem členem FLNC. Další prohlášení učiním za přítomnosti svého právníka, pana Stagnary. Rád bych však dodal, že jsem byl zbit policisty během policejní vazby; nepřeji si uvádět jejich jména. Nedovolili mi odpočívat. Lékaře, který mne navštívil, jsem musel požádat o něco k jídlu, jelikož jsem byl ponechán bez potravy a k jídlu jsem měl pouze jeden sendvič. Dnes ráno mě nechali stát nahého před otevřeným oknem dvě nebo tři hodiny, poté jsem byl oblečen a zbit. To se dělo nepřetržitě během policejní vazby. Mohu Vám ukázat podlitiny na hrudníku a rudou skvrnu pod levým uchem.“ Soudce připojil slova „viděl jsem, souhlasí“ na konec tohoto prohlášení.
46. Pan Tomasi vznesl 29. března 1983 stížnost vůči neznámým osobám, společně s žádostí o připojení se k soudnímu řízení jako občanská strana (constitution de partie civil), „za napadení způsobené policisty při výkonu služby a za zneužití pravomoci veřejného činitele.“ Následujícího dne nařídil vyšetřující soudce složit poplatek 1.200 franků a předal spis kanceláři veřejného žalobce.
47. Vyšetřovací řízení (29. března 1983 - 6. února 1989)
48. Řízení vedené v Bastii (29. března 1983 - 20. března 1985)

(a) Postup vyšetřování

1. Soudce Pancrazi
2. Vyšetřující soudce pan Pancrazi provedl 29. března výslech jako svědka Dr. Bereniho, policejního lékaře ve věznici v Bastii, který uvedl následující: „Jsem policejní lékař vězeňské správy. Vyšetřil jsem Charlese Pieriho při jeho příjezdu do věznice a Félix Tomasiho, stejně jako vyšetřuji všechny vězně. V případě pana Tomasiho jsem zpozoroval hematoma za jeho levým uchem, táhnoucí se směrem k tváři. Zaznamenal jsem lehké povrchové škrábance na hrudníku. Mimoto si Tomasi stěžoval na bolest hlavy a za krkem, stejně tak na bolest v nohou,

rukou a zádech, ale jak jsem již uvedl, nebyl jsem schopen zjistit objektivní důkaz pro podporu těchto tvrzení. V obou případech byla zranění velmi lehká, neměla vážný charakter a nemohla způsobit pracovní neschopnost.“

3. 25. března pověřil stejný soudce Dr. Rovera, experta odvolacího soudu v Bastii, aby provedl následující úkony: „1. Vyšetřit zranění, nemoci a poruchy oběti, popsat je, specifikovat jejich následky a uvést možnou příčinu jejich vzniku; 2. Popsat rozsah zdravotní neschopnosti a odhadnout její přibližnou délku“. Lékař, který vyšetřoval pana Tomasiho 26. března 1983 ve věznici v poledne ve 12.00, předložil svou zprávu za přítomnosti vyšetřujícího soudce dne 30. března. Tato zpráva uvádí následující:

III. Současný stav

(1) Příznaky: Pan Felix Thomasi si stěžoval na akutní otalgii pravého ucha, akutní temennou a oboustrannou bolest hlavy, slabou bolest v zádech, bolesti v horní části břicha. Nestěžoval si na žádné další příznaky. (2) Klinické vyšetření: (a) Všeobecné vyšetření: váha: 60 kg; výška 165 cm (odhadem), krevní tlak: 11,5/7, hodnota pulsu: 84 tepů za minutu, obraz srdce a plic: normální, (b) Lebeční a obličejové segmenty: dvě nepatrně viditelné odřeniny, jedna vpravo na temeni a druhá nad pravým obočím, malé vodorovné zhmožděny v horní části očního víčka v délce 2 cm, zabarvení tmavě rudé, bolesti, na které si vyšetřovaný stěžoval při pohmatu na temeno lebky, zarudlé spojivky obou očí (pacient uvádí, že tento stav byl i před zahájením policejní vazby), nejedná se o traumatický původ. Neurologické vyšetření: duhovky jsou stejně velké, pravidelné a kontraktilní, žádné záškuby očí, Rombergův test negativní, bez asymetrie a disdiadochokineze, reflex normální, žádná odchylka při testu ukazováku a chůzi poslepu, levé ucho: tmavočerveně zabarvená podlitina, teplá a údajně bolestivá na pohmat, na okraji ušního boltce a v anthelixu, vnější zvukovod a ušní bubínek nevykazují znaky traumatického poranění, (c) Krční páteř: žádné zjevné stopy poranění, tlak na páteřový výběžek krčního obratle C1 a C2 údajně bolestivý, hybnost krku neomezená, lámavé zvuky v koubecích jsou slyšitelné při stranových pohybech hlavy (což bývá obvyklé ve věku nad 30 let), bez svalových stahů, (d) Hrudník a břicho: ekchymózní trhliny v kůži (vibices) umístěné následovně: jedna na úrovni praesterna, jedna na úrovni metasterna, tři další na úrovni nadbříšku, jedna na úrovni hypochondria. Tyto známky jsou červeně zbarvené, obklopeny purpurovým pruhem, viditelné v denním světle a údajně bolestivé na pohmat; játra nezvětšená, slezina nezvětšená, mírné roztažení břicha, (e) Oblast bederní: žádné zjevné stopy traumatu, žádná omezení pohybu trupu, žádné stahy paravertebrálního svalstva, (f) Levá paže: v horní třetině postero-internální plochy paže se nachází podlitina, která je zarudlá, s purpurovým okrajem v dolní části. Je 8 cm dlouhá a 4 cm široká, údajně je bolestivá na pohmat. Pod touto podlitinou jsou viditelné dvě další kruhovitěho tvaru, které měří v průměru 1,5 cm, nejsou tak výrazně zabarvené.

1. Diskuse a závěry

U pana Felixe Tomasiho se vyskytují následující symptomy, jak bylo zjištěno vyšetřením z 26. března 1983: povrchové pohmožděny na levém horním víčku, v přední části hrudníku, v nadbříšku a v pravé části hypochondria, na levé paži a levém uchu, dvě sotva znatelné povrchové kožní oděrky v pravé části spánku. Červené zabarvení podlitin se zarudlým okolím umožňuje stanovit datum jejich vzniku mezi dvěma až čtyřmi dny před vyšetřením 26. března 1983. Ze současného výskytu odřenin a podlitin lze usuzovat, že poranění jsou traumatického původu; avšak musely by být provedeny biologické testy, aby mohla být vyloučena jiná zdravotní příčina. Jejich rozsah a forma neposkytují žádné vodítko, jak k nim mohlo dojít; mohly tedy vzniknout tak, jak tvrdí pan Tomasi, ale stejně tak mohou mít jiný traumatický původ. Tato zranění zapříčiňují dočasnou pracovní neschopnost v délce tří dnů.

49. Soudce Pancrazi vyslechl pana Tomasiho 24. června 1983 jako obviněného. Po předložení lékařských zpráv týkajících se obětí útoku z 12. února 1982 žadateli a jeho spoluobviněným,

žadatel uvedl: „Zranění, která byla zaznamenána během vyšetření provedených nejprve doktorem Roverem a poté doktorem Roccou a Ansaldim, byla výsledkem činů superintendanta (D.), jeho zástupce (A.) a některých dalších úředníků kriminálního vyšetřovacího oddělení. Byl jsem bit nepřetržitě po 40 hodin. Ani chvíli jsem nemohl odpočívat. Nedostal jsem nic k jídlu ani k pití. Policejní úředník, jehož jsem schopen identifikovat, držel nabitou pistoli u mého spánku a úst, aby mě přinutil mluvit. Několikrát jsem byl uhozen do tváře. Po část noci jsem byl ponechán v kanceláři svlečený, přičemž byly otevřené dveře a okna. Byl březem. Téměř celou dobu policejní vazby jsem strávil ve stoje, ruce jsem měl spoutané za zády. Několikrát jsem byl hlavou vržen proti zdi, uhodili mě do žaludku loktem, neustále jsem byl fackován a kopán. Jakmile jsem padnul k zemi, byl jsem kopán nebo fackován, aby mě donutili vstát. Také vyhrožovali, že mě zabijí. Superintendant (D.) a policista (A.) mi řekli, že pokud se dostanu ven bez trestu, zabijí mne. Také říkali, že zabijí mé rodiče. Tvrdili, že došlo k útoku v Lumiu, kde byla zraněna nějaká osoba, a prý totéž se stane mým rodičům, že použijí výbušninu, aby je zabili. Rád bych v souvislosti s mým zraněním levého ucha poznamenal, že jsem mimo zhmožděninu, zjištěnou doktorem Roverem, krvácel, abych byl přesný, tekla mi krev z ucha. To jsem zjistil, když jsem si vložil do ucha tampon. To trvalo čtrnáct dnů. Žádal jsem, zda bych mohl navštívit odborného lékaře a doktor Vellutini mi sdělil, že mám perforovaný ušní bubínek. Poté jsem si také uvědomil, že mám zlomený zub. Tehdy jsem nebyl schopen toto sdělit odborným lékařům. Doktoři Rocca a Ansaldi uvedli, že zhmožděnina pod levým očním víčkem by mohla být způsobena obrubou brýlí; ale mé brýlové obroučky sedí pevně na nose, a přestože na něm zanechávají stopy, nemohou za žádných okolností zanechat stopy na horní části víčka.“

50. Soudce N'Guyen

51. Následně po podání stížnosti pana Tomasiho a na žádost veřejného žalobce president tribunál de grande instance v Bastii jmenoval 2. června 1983 dalšího vyšetřujícího soudce pana N'Guyena. Až by čekal na výsledek žádosti o jmenování příslušného soudu (viz odstavec 55. níže), pan N'Guyen jmenoval dva experty odvolacího soudu v Bastii, doktora Roccu a doktora Ansaldiho, kteří vyšetřili žadatele 29. března 1983 ve věznici a předložili o tom zprávu 1. dubna. Tento dokument je následně citován: „Souhrn faktů: Pacient tvrdí následující: Od 23. a 24. března jsem byl bit po dobu cca 46 hodin. Byl jsem opakovaně mlácen pěstí a kopán zejména do břicha, do hlavy a obličeje. Současně se vyskytující příznaky: Pacient si stěžoval na následující příznaky: bolest v levém uchu; bzučení v uších; bolest hlavy; bolest v bederní oblasti; bolest v břišní krajině; nečitelné. Klinické vyšetření provedené dnešního dne: váha 60 kg, výška 165 cm, krevní tlak: 13/8 puls: 72 tepů za minutu.

52. Vyšetření obličeje a lebky: Pan Tomasi nosí korekční čočky z důvodu krátkozrakosti. Během vyšetření jsme zaznamenali následující: lehká podlitina v horní části levého očního víčka, rudě zbarvená, 2 cm dlouhá; menší oděrky o průměru 3 mm /1 - na úrovni pravého spánku; 2 - nad pravým obočím/. Pokračováním ve vyšetření jsme zjistili: oblast žvýkacího svalu byla zvláště citlivá na pohmat, především v pravé části; jinak je oční autokineze normální; výsledek vyšetření citlivosti povrchu obličeje je normální; pohyblivost obličeje je normální. Další vyšetření odhalila: výrazné, neohrazené zarudnutí kůže na boltci levého ucha; sluchová kapacita se zdá být normální, byla testována tikajícími hodinkami a šeptáním.

53. Vyšetření hrudníku a břicha: Vyšetření prokázalo: četné kožní oděrky o průměru několika milimetrů, umístěné v oblasti pravého hypochondria, nadbřišku, levé dolní části hrudníku a levé části, nacházející se vedle hrudní kosti; poblíž metasterna; plicní poslech, pohmat a poklep hrudníku normální; podobné vyšetření břicha odhalilo uvolněný a vláčný žaludek, bez bolesti; vyšetření vnějších genitálních orgánů neprokázalo podlitiny, hematomy, jizvy, ani žádné stopy po traumatech.

54. Vyšetření údů horní části těla: na levé paži, na zadní vnitřní straně, ve střední části paže se nachází podlitina v délce 8 cm, 4 cm široká, oválného tvaru. Tato podlitina byla žlutě zbarvená ve středu a zeleně na okrajích. Poblíž této podlitiny byly další dvě menší, kruhového tvaru, 4 mm v průměru, také zeleně zbarvené.

55. Vyšetření údů dolní části těla: Výsledek vyšetření je zcela normální.
56. Neurologické vyšetření: Rombergův test: negativní, žádná odchylka v testu ukazováku, síla svalstva (nečitelné) nedotčena, šlachy reagují na podnět symetricky, citlivost: normální, koordinace: normální.

Diskuse a závěry: Po vylisování a provedení všech klinických vyšetření pana Félixeho Tomasiho jsme zaznamenali následující zranění: dvě podlitiny, jednu malou na levém očním víčku a větší na levé paži; kromě toho, v oblasti hrudníku a v oblasti ležící vedle hrudní kosti, na levém spánku a pravém obočí, byly odřeniny. Tyto odřeniny byly velmi malé. Bolesti a hučení v uchu si vyžadují konzultaci specialisty na ušní, nosní, krční. Za barvení pohmožděnin umožňuje stanovit datum jejich vzniku mezi čtyřmi až osmi dny před vyšetřením. Pohmožděnina na levé paži mohla vzniknout v důsledku silného tlaku rukama a prsty. Příčinou pohmožděniny v levé horní části víčka mohl být tvar brýlových obrouček, které nosí pan Tomasi. Zaznamenané kožní oděrky nenaznačují specificky traumatický původ. Nenalezli jsme žádnou jizvu, spáleninu, nebo jiné zranění, naznačující, že došlo k mučení.“

51. 21. dubna 1983 na žádost vyšetřujícího soudce Tito dva lékaři vyhotovili další znalecký posudek. Jeho závěr zněl: „Zdravotní stav pana Félixeho Tomasiho lze ohodnotit dvěma dny pracovní neschopnosti.“
52. Soudce N'Guyen vyslechl žadatele 1. června 1983 jako civilní stranu v trestním řízení. Pan Tomasi učinil následující prohlášení: „... Domnívám se, že jsme dorazili na policejní stanici okolo poledne. Začali mne vyslýchat a sepsali první zápis. Řekl jsem, že jsem aktivním členem CCN. Ptali se mne, zda vím, proč tam jsem. Odpověděl jsem, že to není poprvé, co zadrželi člena CCN. V tom okamžiku mě začali bít; superintendant /D./ mě opakovaně uhodil do tváře. Pokaždé když přišel do kanceláře, pobízel své lidi. Řekl, že mě musejí přinutit mluvit a musejí využít každého prostředku, aby toho dosáhli. Bil mě neustále během dvou dnů policejní vazby. Jeho zástupce /A./ mě také bil. Předloktím mi dával rány do žaludku. Říkal, že to nezanechává žádné stopy. Vláčel mě za vlasy a mlátil mi hlavou o zeď. Podobně se chovali i jiní, ale neznám jejich jména: Byl tam malý tmavovlasý muž, kterému říkali /G./. Uhodil mě do tváře a bil mě pěstí. Mohu také uvést jméno /L./, protože mi je řekl. Podobně se chovali i další, ale nevím, jak se jmenovali. Tito lidé mě nepřetržitě bili, s výjimkou chvílí, kdy jsem mluvil. Jakmile jsem přestal mluvit, začali mě bít. Rád bych zdůraznil, že jsem měl ruce spoutané za zády a musel jsem stát ve vzdálenosti 50 cm od zdi. To začalo na počátku policejní vazby. Tělesná prohlídka nebyla provedena v přízemí, ale v prvním patře. Vzpomínám si, že tam byl také muž, který byl stejně vysoký jako /A./ a holohlavý. On mě ve vyšetřovací vazbě také několikrát uhodil. Vzal mou hlavu a mlátil s ní o zeď. Během první noci jsem neodpočíval ani vteřinu. Byl jsem vyslýchán přibližně 15 policisty, kteří se střídali. Někdy byli 3, často jich bylo 10 až 15. Strávil jsem téměř 48 hodin ve stejné kanceláři. Odvedli mě dolů znovu 25. března okolo 6 hodiny ráno. Do té doby jsem vůbec neodpočíval, nedostal jsem nic k jídlu ani k pití. První den večer jsem požádal o něco k jídlu a pití. Policisté mi nic nedali. Následujícího dne jsem požádal o návštěvu lékaře, který skutečně přišel. Sděлил jsem mu, že jsem byl bit nepřetržitě po dobu více než 24 hodin, že jsem nic nejedl a nepil a že jsem byl podroben mučení. Ukázal jsem mu známky ran na mém žaludku a tváři. Nic na to neodpověděl. Změřil mi krevní tlak. Policistům řekl, že to vydržím. Už jsem z toho důvodu napsal svazu lékařů. Když jsem mu řekl, že nemám nic k jídlu, podíval se na policistu. Policista na mě překvapeně pohlédl a zeptal se mě, co bych chtěl. Řekl jsem, že bych chtěl šálek kávy a sendvič. Odmítli dát mi kávu a řekli mi, že ji dostanu, až budu mluvit. Sendvič mi hodili do odpadkového koše. Teprve následujícího rána, mi městský policista (1'Urbain) dal tři nebo čtyři šálky kávy s rohlíky a čokoládovou roládou. To se stalo, když jsem dorazil do soudní budovy a byl jsem velmi rozrušený. Rád bych také řekl, že policista /L./ vytáhl pistoli z pouzdra, byla nabitá, a přikládal mi ji k spánku a na ústa. Vybídl mě, abych mluvil. Odpověděl jsem, že nemám co vypovídat. Četl mi zápisy z výslechů těch druhých. Vybízel mě, abych vypovídal stejně. Poté /G./ mi aspoň desetkrát plivl do tváře a

uhodil mě. Mučitel /D./ často přicházel do kanceláře a několikrát se ptal: Proč jste ho ještě nesvlékli? V podvečer mě vzali do jiné kanceláře. Byla také v prvním patře, ale zvenku do ní nebylo vidět. Tam mě zcela svlékli. K tomu došlo druhou noc. Byl jsem úplně nahý, jen v ponožkách. Přišel /D./, zeptal se, proč mi nesundali ponožky. Dal mi několik facek a pokračoval ve výslechu. Dveře a okna byly dokořán. K tomu došlo za studené březnové noci. Opakuji, že do místnosti, do které mě zavedli, nebylo vidět zvenku. V druhé místnosti spustili kovové žaluzie, jakmile rozsvítily. V jednu chvíli mi dovolili si sednout. To se stalo, když přišel /B./. Vzal mě za košili nebo sako a strčil do mě. Nechal mi uvolnit pouta, kterými jsem měl ruce spoutané za zády, a přinutil mě, abych si sedl. Řekl policistům a superintendentovi, aby odešli. Zeptal se mě, jestli něco ne- chci. Řekl jsem mu, že bych šel rád na záchod a umyl se. Dovolil mi tam jít; potom na mě asi hodinu mluvil. Mluvili jsme spolu, jako třeba teď mluvíme spolu tady. To se stalo 24. března okolo 8 nebo 10 hodiny večer. /B./ odešel. Znovu mi spoutali ruce pouty a pokračovali v bití. Rád bych také řekl, že jsem měl ztuhlé ruce a nohy. Několikrát jsem byl bit tak, že jsem padl na zem. Policisté mě donutili vstát, kopáním a otloukáním mé hlavy o stěnu. Také vyslovovali hrozby vůči mé rodině. Vyhržovali, že vyhodí do vzduchu byt, kde bydlí moji rodiče. Řekli mi o ženě z Lumia, kterou vyhodili do povětří, a která byla zraněna. Řekli mi, že udělají totéž mým rodičům, že je zabijí. Také prohlásili, že zabijí rodiny mé sestry a mého bratra. Policista /L./ mi řekl, že mě donutí zavřít obchod, a že ho koupí Francouzi. Řekl mi, že by donutil všechny Korsičany odejít. Řekl mi, že také vyhodí do vzduchu můj obchod. Také mi adresovali výhrůžky. Mučitelé mi vyhrožovali, že mě zabijí. Řekli mi, že mě vezmou do tábora legionářů a tam mě jim nechají na pospas. Stalo se i mnoho jiných věcí, ale není možné vylíčit ze jednu hodinu všechno, co se stalo během 48 hodin. /A./ mě nazýval levičákem. Říkal, že si je jistý, že jsem volil Miterranda a tohle všechno je výsledek. Také říkali, že mají asi 15 spolehlivých policistů, a že bych si raději neměl stěžovat. Říkali, že to nejsou všechno jen městští policisté, jelikož mají příznivce i mezi jinými složkami, a že o nich vědí. Rád bych řekl, že jestliže budu propuštěn, protože jsem nevinný, a něco se mi stane, viníky nebude nutno hledat daleko. Řekli mi, že jestliže budu osvobozen, tak si to se mnou vyřídí.“

53. Právní zástupce žadatele požádal dopisem z 3. července 1983 vyšetřujícího soudce, aby provedl konfrontaci mezi jeho klientem a policisty, kteří se podíleli na výsleších; navrhl také, aby soudce vyslechl svědectví čtyř osob, které byly drženy ve vazbě ve stejnou dobu, protože „mohly slyšet nebo vidět něco, co by se týkalo špatného zacházení na policejní stanici v Bastii“, jakož i doktora Vellutiniho, „který byl požádán o vyšetření pana Tomasiho, jenž si stěžoval na obtíže se sluchem“. Mimoto požádal, aby zápis z prvního výslechu soudcem Pancrazim byl zahrnut do spisu tohoto případu.
54. Účastníci soudního jednání neposkytli Komisi ani Soudu informace, týkající se kroků ve vyšetřování, ke kterým došlo mezi 1. červnem 1983 a 15. lednem 1985.

(b) Žádosti o určení příslušného soudu

1. První žádost
2. 31. března 1983 veřejný žalobce v Bastii předložil žádost trestnímu oddělení kasačního soudu požadující, aby byl ustanoven „soud odpovědný za vyšetřování nebo soudní proces v tomto případě“. Jednal podle článku 687 trestního řádu, který se vztahuje na případy, ve kterých „policejní důstojník oddělení vyšetřování je obviněn z trestného činu, údajně spáchaného v oblasti, ve které vykonává své povinnosti, ať už přímo či nepřímo při výkonu své služby.“
3. Kasační soud zamítl tuto žádost 27. dubna 1983, jelikož nebyla uvedena ani jména, ani služební postavení osob, které měly být vyšetřovány v důsledku stížnosti pana Tomasiho.
4. Druhá stížnost
5. 15. ledna 1985 bastijský veřejný žalobce opět podal žádost trestnímu oddělení požadující ustanovení příslušného soudu.
6. 20. března 1985 vydal kasační soud své rozhodnutí. Prohlásil za neplatná opatření

vyšetřovatele provedená po 1. červenci 1983, dni, kdy žadatel jako civilní strana trestního soudního řízení identifikoval osoby, jež obvinil. Kasační soud dále instruoval vyšetřujícího soudce v Bordeaux, aby vedl vyšetřování stížnosti žadatele.

7. Soudní jednání v Bordeaux (20. března 1985 - 6. února 1989)

(a) Před vyšetřujícím soudcem (23. dubna 1985 - 23. června 1987)

1. Soudce Nicod

2. 23. dubna 1985 veřejný žalobce v Bordeaux podal žádost o zahájení vyšetřování a president tribunál de grande instance v Bordeaux, jmenoval vyšetřujícího soudce, pana Nicoda.

3. Tento soudce vyslechl pana Tomasiho pouze jednou, a to 5. září 1985. 24. září přidal ke spisu ověřené fotokopie několika dokumentů ze spisu založeného v Bastii, zejména záznamy z vyšetřovací vazby a prvního výslechu před vyšetřujícím soudcem, jakož i odborné lékařské posudky. Žadatel dopisem ze 4. října adresovaným soudci požádal o konfrontaci s policejními důstojníky, kteří jej vyslychali. 13. prosince 1985 a 13. ledna 1986 vyslechl vyšetřující soudce jako svědky osoby, které byly drženy ve vyšetřovací vazbě ve stejných prostorách a ve stejném čase jako žadatel. Pan Moracchini uvedl, že viděl žadatele čtvrtého dne ve věznici v Bastii a povšiml si stop na jeho břichu a krvácejícího ucha.

4. Soudce Lebehot

5. Soudce Nicod byl jmenován na nové působiště a president tribunál de grande instance jej nahradil 7. ledna 1987 jiným soudcem, panem Lebehotem.

6. Ten vydal 13. ledna 1987 vyšetřovací komisi Ředitelství generálního inspektorátu státní policie pokyn provést pečlivé vyšetření. 15 policejních důstojníků, kteří se účastnili na věznění, prohlídkách a výsleších, bylo vyslechnuto mezi 3. a 24. únorem 1987. Žádný z nich nepřipustil, že by napadl osoby držené v policejní vazbě, a žádný z nich nebyl konfrontován s panem Tomasim. Závěry vyšetřovací komise byly předány soudu 6. března 1987.

7. Vyšetřující soudce vydal 23. června 1987 usnesení uvádějící, že případ nelze rozhodnout. Citoval stejné důvody jako ty, jež jsou uvedeny ve stanovisku z předcházejícího dne, vydaném veřejným žalobcem v Bordeaux: „... vzhledem k výslovnému a přesnému popírání viny dotyčnými policejními důstojníky, obvinění vyplývající ze stížnosti, ačkoliv jsou podpořena několika objektivními lékařskými zprávami, nemohou sama o sobě představovat vážné a shodující se důkazy viny, a jako takové nemohou ospravedlnit obvinění jedné či více osob.“

(b) Před obžalovacím oddělením odvolacího soudu (26. června 1987 - 12. července 1988)

64. Pan Tomasi se odvolal dopisem z 26. června 1987 proti rozhodnutí shledávajícímu, že případ nelze předat obžalovacímu oddělení odvolacího soudu v Bordeaux. Mimo jiné si stěžoval, že nedošlo ke konfrontaci s policejními důstojníky a že následky jeho policejní vazby nebyly vzaty v úvahu, zejména ta skutečnost, že došlo k perforaci jeho ušního bubínku, což prokázala následující lékařská vyšetření. 12. října zaslal presidentu soudu písemnou žádost, aby byla uskutečněna konfrontace.

65. Obžalovací oddělení vydalo rozhodnutí 3. listopadu 1987. Přijalo žadatelovo odvolání a před vydáním rozhodnutí v hlavních bodech stížnosti nařídilo další vyšetřování. 19. ledna 1988 soudce, do jehož působnosti spadá provádění takového šetření, vydal pokyny vyšetřovací komisi Ředitelství generálního inspektorátu státní policie. Poté byli vyslechnuti další tři policejní úředníci, jakož i další čtyři osoby - včetně pana Filippiho, jenž byl ve vyšetřující vazbě ve stejnou dobu jako pan Tomasi, a specialisty na choroby nosní, ušní a krční doktora Vellutiniho, který Tomasiho vyšetřil v dubnu 1983. Pan Filippi uvedl 28. ledna 1988, že viděl žadatele ráno 25. března 1983. Tvář pana Tomasiho byla plná podlitin a oteklá, vlasy rozčuchané; měl podlitiny na hrudníku, břichu a pod pravým podpažím; tehdy si stěžoval, že byl „celou dobu bit“, dokonce vytáhl zub z kapsy. Doktor Vellutini vydal 25. února 1988 následující prohlášení: „Provedl jsem lékařské vyšetření pana Félix Tomasiho jako

ambulantního pacienta v nemocnici v Bastii. Nevzpomínám si přesně na datum, ale bylo to v roce 1983. Ošetřoval jsem ho kvůli ušní infekci a možné perforaci ušního bubínku. Vyšetřil jsem ho jednou nebo dvakrát, ale určitě ne vícekrát. To jsem již jednou řekl vyšetřujícímu soudci N'Guyenovi v jeho kanceláři. Mé vyšetření bylo součástí obvyklé konzultace a za takovýchto okolností nikdy nevydávám lékařské vysvědčení; pouze ošetřuji pacienty, kteří se dostaví.“ Soudce předložil 18. dubna 1988 výsledky dalšího vyšetřování.

66. 12. června 1988 obžalovací oddělení potvrdilo rozhodnutí, konstatující, že z případu nelze vyvodit žalobu a to z následujících důvodů: „Není pochyb o tom, že Antoinc Filippi, který byl držen v policejní vazbě ve stejnou dobu jako Tomasi, tvrdil, že v hale policejní stanice upozoroval na tváři posledně jmenovaného pohmožděninu a jeho obličej byl oteklý, a poté sám osobně viděl, že měl pohmožděninu na hrudníku, břichu a pod levým podpažím. Jeho spoluobviněný Joseph Moracchini za sebe uvedl, že Tomasi měl celý hrudník pokrytý škrábanci a z ucha mu vytékala tekutina. Tato prohlášení rozšířila zjištění učiněná vyšetřujícím soudcem samotným, když Tomasi přišel do jeho kanceláře, zejména přítomnost pohmožděnin na jeho prsou a zarudlé místo pod jeho levým uchem, jakož i další stopy uváděné lékaři v různých etapách vyšetřování. Během policejní vazby 24. března 1983 v 11.00 doktor Gherardi vyšetřil Tomasiho, který si mu stěžoval, že byl zbit, ale on sám nic takového neupozoroval. Jakmile Tomasi dorazil do věznice 25. března 1983, byl prohlédnut v rámci systematické zdravotní kontroly zadržených starším policejním důstojníkem - lékařem doktorem Berenim, který zaznamenal přítomnost hematomu za levým uchem, táhnoucího se dolů směrem k líci, a lehké povrchové škrábanice na hrudi a zaznamenal také žadatelem oznamované bolesti hlavy, krku, nohou, paží a zad, bez objektivních příznaků. Odborník, doktor Rovere, jmenovaný vyšetřujícím soudcem, vyšetřil Tomasiho 26. března 1983 ve 12.00 a povšiml si, že má povrchový škrábanec na levém horním očním výčku, na přední straně hrudníku a v oblasti nadbříšku a v pravé části hypochondria, na levé paži a na levém uchu a jen lehce znatelné kožní oděrky na pravém spánku; odborník uvedl, že červené zbarvení pohmožděnin s temně rudým ohraničením umožňuje stanovit datum jejich vzniku mezi dvěma a čtyřmi dny před vyšetřením a zdůranil, že skutečnost, že oděrky a pohmožděninu se vyskytují současně, poskytuje důvod pro tvrzení o jejich traumatické povaze, ale neoznačil skutečnou příčinu vzniku traumata; délku pracovní neschopnosti stanovil na tři dny. Vypracováním odborné zprávy v souvislosti se zahájením vyšetřování vůči neznámým osobám byli pověřeni doktor Rocca a doktor Ansaldi... (viz odstavec 46. výše), objevili v průběhu lékařského vyšetření, provedeného 29. března, přítomnost dvou pohmožděnin. Jedné malé na levém očním víčku, pravděpodobně zapříčiněné tvarem horní částí brýlových obrouček, které žadatel nosí, a druhé na levé paži, jež pravděpodobně vznikla v důsledku silného tlaku dlaní a prstů, jakož i odřeniny rozprostírající se v oblasti hrudníku a místa, ležící vedle hrudní kosti, na pravém spánku a na levém obočí, které naznačují specificky traumatický původ. Možnost, že u žadatele došlo k perforaci ušního bubínku a krvácení z ucha, nebyla doktorem Vellutinim, specialistou ORL, výslovně potvrzena a byla výslovně odmítnuta lékaři Roverem a Berenim. V případě provedení srovnávací studie různých výsledků vyšetření, provedených několika lékaři a odborníky krátce po datu, kdy došlo k údajnému aktu násilí, na který si Tomasi stěžoval, ukazuje, že dochází k silnému rozporu mezi takovým násilím (úderu pěstí a kopám, úderu předloktím, úderu hlavy o zeď po dobu téměř čtyřiceti osmi hodin) a lehkou povahou traumatického poranění, jehož původ je sporný a nelze jej zcela přesně určit. Dotyční úředníci vyšetřovacího oddělení kriminální policie výslovně popřeli vznesená obvinění. V tomto stádiu se zdá být jakákoli konfrontace bezpředmětná. Existují pochybnosti o pravdivosti Tomasiho obvinění.“

(c) Před kasačním soudem (21. července 1986 - 6. února 1989)

67. 21. července 1988 podal pan Tomasi odvolání z hlediska právní kvalifikace, které trestní oddělení kasačního soudu prohlásilo 6. února 1989 za nepřipustné z následujících důvodů: „Na

základě důvodů uvedených v napadeném rozsudku kasačního soudu se potvrzuje dotyčné rozhodnutí, v němž obžalovací oddělení po provedení analýzy skutečností obsažených ve stížnosti uvedlo důvody, ze kterých vyvozuje, že není k dispozici dostatek důkazů pro spáchání trestného činu napadení policejními úředníky při výkonu jejich služby. Odvolání, co se týče popírání základních faktů a práva, o které se opírá soudce, neobsahuje jakoukoli stížnost v duchu článku 575 trestního řádu, podle něhož civilní strana v trestním řízení je oprávněna vyjádřit stanovisko na podporu odvolání z hlediska zákona vůči rozhodnutí, jež vyústilo ve skutečnost, že nebylo vzneseno obvinění obžalovacím oddělením, pokud takové odvolání nebylo podáno vyšetřujícím úřadem.“

68. Další vývoj případu

69. Na žádost pana Tomasiho doktor Bereni, který byl stále ještě hlavním policejním lékařem ve věznici v Bastii, vystavil 4. července 1989 potvrzení, které osobně předal žadateli pro právní účely. Na tomto dokumentu bylo uvedeno: „Já, níže podepsaný, Dr. Jean Bereni, ... tímto potvrzuji, že jsem provedl rentgenové vyšetření pana Tomasiho v bastijské nemocnici Toga 2. dubna 1983. Rentgenový snímek levého spánku ukázal ztenčení vnějšího zvukovodu s perforací ušního bubínku a přítomnost hematomu za ušním bubínkem. Speciální úhlový rentgenový snímek (Hitz) obličejové struktury ukazuje na úrovni skusu horní části levé čelisti nepřítomnost první stoličky. Následně po tomto vyšetření Dr. Vellutini, starší konzultant na oddělení ORL, předepsal ušní kapky (Otipax) a já jsem předepsal prostředek proti bolestem a prášky na spaní.“

70. V odpovědi na dopis z 26. srpna 1991 ředitel oblastní nemocnice v Bastii sdělil žadateli následující podrobnosti: „(a) Další provedená šetření neobjevila žádné další informace medicínské povahy mimo ty, které byly uvedeny v mém potvrzení z 4. července 1989, jež se týká Vaší návštěvy ve Všeobecné nemocnici v Bastii jako ambulantního pacienta oddělení ušní, nosní, krční, pravděpodobně 1. dubna 1983. (b) V době Vaší návštěvy bývalá nemocnice Toga neměla vytvořen systém pro zacházení s ambulantními pacienty na specializovaných odděleních v případech vyžadujících konzultace; za těchto okolností, v případě pouhé návštěvy bez hospitalizace a kvůli vyšetření specialistou, nebylo obvyklé vystavovat lékařskou zprávu (Dr. Vellutini, který byl v té době v nemocnici specialistou na ušní, nosní, krční, když byl kontaktován mým oddělením ve spojitosti s Vaším případem, nebyl schopen poskytnout žádné další informace, které by si pamatoval), (c) Ve skutečnosti je velmi pravděpodobné, že Váš rentgenový snímek či rentgenové snímky byly (tak, jak je to nadále praktikováno vůči zadrženým, kteří nejsou hospitalizováni) neprodleně vydány osobám, které Vás doprovázely, aby mohly být dále předány lékařské službě ve věznici, aniž by kopie zůstaly uloženy v nemocnici, (d) Mimoto - i kdyby snad, ač je to nepravděpodobné, byly lékařské zprávy týkající se Vás archivovány - stěhování do nových prostor bývalé nemocnice a otevření nové nemocnice v roce 1985 způsobilo četné přesuny značného objemu spisů a dokumentace, které nevyhnutelně vyústily v jejich ztrátu, (e) Hledání dokumentů, týkajících se pana Moracchiniho a Pieriho bylo podobně bezvýsledné. V každém případě mohu jen obtížně pochopit, jak by podání žaloby vůči bastijské nemocnici, které naznačujete, buď formou mezitimního opatření nebo rozhodnutí ve věci, umožnilo objevení lékařských dokumentů, jejichž přítomnost v archivu je velmi nepravděpodobná, a jež byly předmětem pečlivého, i když neúspěšného hledání.“

JEDNÁNÍ PŘED KOMISI

70. Ve své žádosti předložené Komisi z 10. března 1987 (č. 12850/87) se pan Tomasi opíral o článek 3, 6 odst. 1 a 5 odst. 3 Úmluvy. Prohlašoval, že během policejní vazby trpěl nelidským a ponižujícím zacházením; kritizoval také délku soudního řízení, které kvůli uvedenému zacházení inicioval; a zcela na závěr tvrdil, že jeho vyšetřovací vazba přesáhla „přiměřenou dobu“.

71. Komise prohlásila 13. března 1990 žádost za přípustnou. Ve své zprávě z 11. prosince 1990 (článek 31) vyjádřila názor, že došlo k porušení článku 3 (dvanácti hlasy ku dvěma), článku 6 odst. 1 (třinácti hlasy ku jednomu) a článek 5 odst. 3 (jednohlasně). Úplné znění jejího stanoviska a rozdílných stanovisek obsažených ve zprávě je uvedeno jako dodatek tohoto rozsudku.

Poslední návrh předložený Soudu

72. Vláda ve svém memorandu požádala Soud, „aby shledal, že v dotyčném případě nedošlo k porušení článku 5 odst. 3, 3 a 6 odst. 1 Úmluvy.“
73. Advokát žadatele požádal za svou stranu Soud, aby konstatoval, že: „Pan Tomasi se stal během vazby na úřadovně policie obětí nelidského a ponižujícího zacházení porušujícího ustanovení článku 3 Úmluvy; a že soudní řízení iniciované panem Tomasim, aby získal odškodné za škody utrpěné v důsledku takového zacházení, neproběhlo v přiměřené době a došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy; a že pan Tomasi nebyl držen ve vyšetřovací vazbě přiměřenou dobu nebo nebyl propuštěn v průběhu soudního procesu, což je porušením ustanovení článku 5 odst. 3 Úmluvy; a aby stanovil částku 2 376.588 franků jako spravedlivou satisfakci za následky, jež Félix Tomasi utrpěl v důsledku porušení článku 5 odst. 3 Úmluvy francouzskými úřady; a aby stanovil částku 500.000 franků jako spravedlivou satisfakci za následky, které utrpěl Félix Tomasi v důsledku porušení článku 3 a 6 odst. 1 Úmluvy francouzskými úřady; a aby konstatoval, že Francouzská republika je odpovědná za náklady, poplatky a výdaje tohoto soudního řízení, včetně honoráře za obhajobu, vypočítané ve výši 237.200 franků, s další generální výhradou.“
74. Zástupce Komise vyzval Soud ve svém písemném stanovisku, aby odmítl námitky Vlády podle článku 26 Úmluvy jako nepřipustné.

PŘÁVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údajné porušení článku 5 odst. 3
2. Podle žadatele délka jeho vyšetřovací vazby porušila článek 5 odst. 3, který uvádí: „Každý, kdo je zatčen nebo jinak zbaven svobody v souladu s ustanovením odstavce 1 písm. c) tohoto článku, ... má právo být souzen v přiměřené lhůtě nebo propuštěn během řízení. Propuštění může být podmíněno zárukou, že se dotčená osoba dostaví k přelíčení.“
3. Předběžné námitky Vlády
4. Vláda vnesla dvě námitky ohledně přípustnosti žádosti. Nejprve tvrdila, že žadatel nevyčerpal všechny možnosti domácích opravných prostředků, a za druhé, že pozbyl status poškozeného.
5. S odvoláním se na již rozhodnutý případ precedenčního práva (viz nejčerstvější rozsudek sporu Drozd a Janoušek versus Francie a Španělsko z 26. června 1992, série A č. 240, str. 31-32, § 100) Soud shledává, že je v jeho pravomoci prošetřit tyto námitky, navzdory tomu, že stanovisko Komise je odlišné ohledně první námitky.
6. Námitky vycházející z nevyčerpání možností domácích opravných prostředků
7. Vláda zdůraznila, jak již jednou učinila před Komisí, že pan Tomasi podal svou žádost ke Komisi 10. března 1987, to znamená ještě před podáním žádosti odškodňovací komisi kasačního soudu, kterou podal teprve 18. dubna 1989 (viz odstavce 1. a 40. výše). Jelikož odškodnění bylo přiznáno 8. listopadu 1991 (viz odstavec 42. výše), stížnost vnesená na základě článku 5 odst. 3 Úmluvy ztrácí své opodstatnění.
8. Soud, stejně jako žadatel i zástupce Komise, si všímá především práva, které má zajistit ukončení ztráty svobody, jež je třeba odlišit od práva na obdržení kompenzace za ztrátu svobody. Dále zjišťuje, že článek 149 trestního řádu činí udělení kompenzace předmětem plnění zvláštních podmínek, které nespádají pod článek 5 odst. 3, zejména přijetí „rozhodnutí, že jej /obviněného/ nelze obvinít ani osvobodit“ a existence „škody zcela výjimečné a zvláště závažné povahy“ (viz odstavec 40. výše). A konečně, pan Tomasi podal svou žádost ve

Strasbourg po čtyřech letech strávených ve vazbě. Námitka musí tudíž být zamítnuta.

9. Námitka vycházející ze ztráty statutu poškozeného
10. Podle tvrzení Vlády, žadatel ztratil status poškozeného ve smyslu článku 25 odst. 1 Úmluvy. Odškodňovací komise svým rozhodnutím z 8. listopadu 1991 o přiznání 300.000 francouzských franků potvrdila, že „přiměřená doba“ byla překročena, a nahradila vzniklou škodu. Žadatel oponoval tomuto názoru.
11. Soud úvodem poznamenává, že návrh byl poprvé předložen u výsledku 25. února 1992, nikoliv ve lhůtě podle ust. 48 § 1 Jednacího řádu. Nicméně Soud shledal, že Vláda podala své memorandum před přijetím rozhodnutí odškodňovací komise, to znamená, že její návrh nelze považovat za opožděný. Na druhé straně lze přijmout stejnou námitku jako u obhajoby, zakládající se na nevyčerpání možností domácích opravných prostředků. Námitka je tudíž bezpředmětná.
12. Podstata stížnosti
13. Pan Tomasi považoval délku své vyšetřovací vazby za nadměrnou. Vláda to popřela, ale Komise mu dala za pravdu.
14. Období, které je třeba vzít v úvahu, začalo 23. března 1983, což je datum uvěznění žadatele, a skončilo 22. října 1988 jeho propuštěním, následujícím po vynesení rozsudku porotním soudem v Gironde (viz odstavce 8. a 39. výše). Toto období trvalo tudíž 5 let a 7 měsíců.
15. Do pravomoci státních soudních úřadů spadá především zajištění toho, aby - v daném případě - vazba obviněné osoby před zahájením soudního procesu nepřesahovala přiměřenou dobu. Před jejím uplynutím musí soud prošetřit všechny okolnosti pro nebo proti existenci skutečných požadavků veřejného zájmu, ospravedlňující, s ohledem na zásadu presumpce nevinny, odchylky od pravidla respektování svobody jednotlivce a rozhodnout v žádosti o propuštění. To se děje zejména na základě důvodů uvedených v těchto rozhodnutích a pravdivých skutečnostech sdělených žadatelem v jeho žádosti o propuštění a jeho odvoláních, jež měla za cíl, aby soud rozhodl, zda došlo či nedošlo k porušení článku 5 odst. 3. Trvání důvodného podezření, že uvězněná osoba spáchala trestný čin, je podmínkou sine qua non pro pokračování vazby, ale po uplynutí určité doby to již dále nepostačuje. Soud musí potvrdit, zda důvody uváděné soudními úřady nadále opravňují zbavení svobody. Soud musí také zjistit, zda příslušné státní úřady vyvinuly „mimořádnou rychlost“ ve vedení soudního řízení (viz poslední precedentní rozsudek sporu Clooth versus Belgie z 12. prosince 1991, série A č. 225, str. 14, § 36).
16. Důvody pro pokračování vazby
17. K odmítnutí žádostí pana Tomasiho o propuštění vyšetřující soudce uvedl - samostatně nebo společně - čtyři hlavní důvody: vážnost trestných činů kladených za vinu; ochranu veřejného pořádku; potřebu zabránit možnému vyvíjení nátlaku na svědky a vyhnout se koluzi mezi spoluobviněnými; a nebezpečí skrývání se před spravedlností.

(a) Závažnost trestných činů kladených za vinu

86. Vyšetřujícím soudcem a obžalovacím oddělením byla zdůrazněna mimořádná a výjimečná závažnost trestných činů, ze kterých byl žadatel obviněn (viz odstavce 22., 31., 34., 35. a 36. výše).
87. Žadatel toto nepopírá, ale nepovažuje to za dostatečné pro ospravedlnění vyšetřovací vazby po tak dlouhou dobu, zejména při nedostatku jiných důkazů pro podezření, než je členství v nacionalistickém hnutí. Délka vazby odpovídala skutečné délce věznění osoby, která by byla odsouzena k více než 10 letům vězení.
88. Vláda zdůraznila shodnou povahu tvrzení spoluobviněného, pana Moracchiniho, obviňujícího Tomasiho z přípravy a organizace útoku.
89. Existence a trvání závažných důkazů o vině dotyčné osoby nepochybně představují relevantní skutečnosti, ale Soud, stejně jako Komise, zastává názor, že samy o sobě nemohou ospravedlnit

tak dlouhou dobu vyšetřovací vazby.

(b) Ochrana veřejného pořádku

90. Většina příslušných soudů vyjádřila jednoznačně a velmi podobnou terminologií potřebu chránit veřejný pořádek před škodami způsobenými trestnými činy, ze kterých byl žadatel obviněn (viz odstavce 16., 22., 34., 35. a 36. výše). Vláda podpořila toto odůvodnění, vůči kterému protestoval žadatel i Komise.
91. Soud přijímá názor, že z důvodu vysoké závažnosti určitých trestných činů a reakce veřejnosti na ně mohou tyto činy způsobit veřejné nepokoje, ospravedlňující vyšetřovací vazbu aspoň po určitou dobu. Za výjimečných okolností a zřejmé existence dostatečných důkazů (viz odstavec 84. výše) tato skutečnost může být vzata v úvahu ve smyslu Úmluvy. V každém případě v takovém rozsahu, v jakém ji uznává tuzemské právo - článek 144 francouzského trestního řádu - ustanovení o porušení veřejného pořádku způsobeném trestným činem. Avšak tento důvod lze považovat za relevantní a dostatečný jen za předpokladu, že se opírá o fakta schopná prokázat, že propuštění obviněného, by skutečně narušilo veřejný pořádek. Kromě toho vazba bude nadále legitimní jen tehdy, jestliže veřejný pořádek bude skutečně ohrožen; prodlužování vazby nemůže být chápáno jako vazební odsouzení (viz poslední precedent, rozsudek sporu *Kemmache v. Francie* z 27. listopadu 1991, série A. č. 218, str. 25, § 52). V tomto případě se vyšetřujícímu soudci a obžalovacímu oddělení jevílo jako potřebné pokračovat ve zbavení svobody z čistě abstraktních důvodů, pouze s ohledem na závažnost trestných činů (viz *mutatis mutandis*, stejný rozsudek, str. 25, § 52) nebo na jejich účinek. Útok vůči rekreačnímu centru Cizinecké legie byl předem promyšlený teroristický čin, k odpovědnosti za něj se přihlásila tajná organizace, která vyznává ozbrojený boj. To vyústilo ve smrt jednoho člověka a velmi vážné zranění dalšího. Lze se tudíž důvodně domnívat, že zpočátku existovalo nebezpečí narušení veřejného pořádku, které však po určité době pominulo.

(c) Nebezpečí možného vykonávání nátlaku na svědky a koluze mezi spoluobviněnými

92. Několik soudních rozhodnutí, vynesných v tomto případě, vycházelo z nebezpečí možného vyvíjení nátlaku na svědky - obžalovací oddělení soudu v Poitiers dokonce hovořilo o „zastřehovací kampani“ - a z nebezpečí koluze mezi spoluobviněnými. K tomu nedošlo. Tak či onak však tato rozhodnutí neuvádějí žádné podrobnosti týkající se takového nebezpečí (viz odstavce 16., 22. a 35. výše).
93. Podle Vlády hrozby vůči panu Moracchinimu vyloučily možnosti uvažovat o propuštění pana Tomasiho. Pan Tomasi by byl býval mohl zvýšit efektivitu nátlaku vyvíjeného na počátku vyšetřování na pana Moracchiniho, který se pokusil spáchat sebevraždu.
94. Žadatel toto popíral, zatímco Komise nevyjádřila své stanovisko.
95. Podle názoru Soudu existovalo již od začátku silné nebezpečí, že může být vyvíjen nátlak na svědky. Postupně se zmenšovalo, aniž však zcela vymizelo.

(d) Nebezpečí, že se žadatel bude skrývat před spravedlností

96. Vláda prohlásila, že existovalo nebezpečí, že se žadatel bude skrývat před spravedlností. Připomínala závažnost trestu, který panu Tomasimu hrozil. Své stanovisko podporovala také útekem pana Pieriho, který měl být vyšetřován ze stejných trestných činů jako žadatel a podobně jako on se neustále prohlašoval ze nevinného a unikal pátrání po tři a půl roku. Konečně zdůrazňovala zvláštní okolnosti vzhledem k situaci na Korsice.
97. Žadatel odpověděl, že byl schopen poskytnout dostatečné záruky, že předstoupí před soudní tribunál; tyto záruky spočívaly v jeho postavení majitele obchodu, jeho čistém trestním rejstříku a skutečnosti, že požíval dobré pověsti.
98. Soud především uvádí, že důvody uváděné Vládou se v této souvislosti neobjevily v napadených

soudních rozhodnutích. Rozhodnutí se z podstatné části nepochybně zakládalo na potřebě zajistit, aby pan Tomasi zůstal k dispozici soudním úřadům (viz odstavce 16., 22., 31. a 35. výše), ale pouze jedno z nich – rozhodnutí obžalovacího oddělení soudu v Poitiers z 22. května 1987 – se vztahovalo ke specifickému prvku v této souvislosti; pomoci, kterou by členové bývalé FLNC mohli poskytnout žadateli, aby mu umožnili vyhnout se soudnímu procesu (viz odstavec 35. výše). Mimoto Soud zdůrazňuje, že nebezpečí skrývání se před spravedlností nelze posuzovat pouze na základě závažnosti trestu, ke kterému by obžalovaný mohl být odsouzen; musí být posuzováno s ohledem na množství příslušných skutečností, které mohou buď potvrdit existenci nebezpečí skrývání se před spravedlností, nebo je možnost takového skrývání lak malá, že nemůže ospravedlnit vazbu během probíhajícího soudního procesu (viz inter alia, rozsudek sporu Letellier versus Francie z 26. června 1991, série A č. 207, str. 19, § 43). V tomto případě rozhodnutí soudního vyšetřovacího úřadu neobsahovalo téměř žádný důvod schopný objasnit, proč – nehledě na argumenty předložené žadatelem v jeho žádosti o propuštění – se považuje za nebezpečí, že se bude skrývat před spravedlností, za rozhodující, a proč se soud nepokusil čelit mu např. požadavkem na složení kauce a uložením soudního dohledu.

(e) Rekapitulace

99. Závěrem lze konstatovat, že některé z důvodů pro zamítnutí žádosti pana Tomasiho byly relevantní a dostatečné, ale s postupem času se stávaly méně závažnými, a tudíž je třeba brát v úvahu průběh soudního řízení.
100. Průběh soudního řízení
101. Podle žadatele případ nebyl vůbec složitý; samotné vyšetřování bylo dokončeno již 18. října 1983, což je datum rekapitulačního výslechu (viz odstavec 12. výše). Avšak ze strany soudu došlo k četným chybám a zanedbáním. Zejména veřejný žalobce odmítal provedení úředních rozhodnutí a požadoval provést ve vyšetřování taková opatření, která již byla vykonána, požadoval převedení jurisdikce ze soudu v Bastii, zahájil chybně soudní řízení u soudu, který neměl dostatečnou působnost, a umístil obviněného ve značné vzdálenosti od úřadu provádějícího vyšetřování. Žadatel uznal, že zákon z 30. prosince 1986 zkomplikoval situaci rozhodnutím, že zákon z 9. září 1986 se vztahuje na případy již probíhající, ale v té době byl pan Tomasi ve vazbě již čtyři roky. Stěžoval si, že za 5 let byl vyslýchán vyšetřujícím soudcem pouze jednou, a to 5. září 1985 v Bordeaux (viz odstavec 19. výše). V otázce vlastního vedení soudního řízení zdůraznil, že podal 21 z celkových 23 žádostí o propuštění již po provedení rekapitulačního vyšetřování (viz odstavce 14., 21., 31. a 33. – 36. výše) a že jeho odvolání z důvodů chybné právní kvalifikace proti rozhodnutí obžalovacího oddělení soudu v Bordeaux z 27. května 1986 vedlo ke zrušení rozhodnutí pro porušení práv obhajoby (viz odstavec 25. výše). Komise v zásadě souhlasila se stanoviskem žadatele.
102. Vláda nepovažovala délku dotyčné vazby za nepřiměřenou. Zdůraznila zejména složitost procesu obžalování žadatele a jeho tří spoluobviněných vzhledem k zásahu zákona z 30. prosince 1986 a spojené otázce jurisdikce obžalovacích oddělení soudu v Poitiers a Bordeaux (viz odstavce 17. – 18. a 24. – 30. výše). Také zdůraznila, že tempo, kterým byla prováděna opatření přijatá v soudním řízení, ukazují, že úřady byly pod trvalým tlakem kvůli naléhavosti případu. Dvě zpoždění ve vyšetřování jsou výsledkem převádění působnosti ze soudce v Bastii a aplikace zákona z 30. prosince 1986 (ibid.). Kritizovala pana Tomasiho za to, že podal několik odvolání ke kasačnímu soudu, zejména vůči vazebnímu rozhodnutí vydanému 27. května 1986 v Bordeaux (viz odstavec 25. výše), což, jak Vláda tvrdí, podstatnou měrou zpomalilo zahájení soudního procesu. Nakonec Vláda zdůraznila velký počet žádostí o propuštění podaných žadatelem a vyjádřila názor, že on sám byl zčásti odpovědný za délku své vazby.
103. Soud plně uznává právo obviněného ve vazbě nechat prošetřit svůj případ s maximální rychlostí. To však nesmí bránit úsilí soudu provádět své úkoly s náležitou péčí (viz inter alia,

mutatis mutandis, rozsudek soudního sporu Toth versus Rakousko, z 12. prosince 1991, série A č. 224, str. 20-21). Důkazy nicméně ukazují, že v tomto případě francouzské soudy nejednaly s nutnou rychlostí. Mimoto hlavní veřejný žalobce tuto skutečnost připustil u kasačního soudu a potvrdil ve svém stanovisku z 5. června 1991 před odškodňovací komisí: vyšetřování „by mohlo být výrazně zkráceno, pokud by bylo nedošlo k uvedeným zpožděním“; to se týká zejména zpoždění mezi listopadem 1983 a lednem 1985 a mezi květnem 1986 a dubnem 1988 (viz odstavec 41. výše). Proto nelze délku napadané vazby přičítat výhradně buď složitosti případu nebo chování žadatele.

104. Závěr

105. Došlo k porušení článku 5 odst. 3.

106. Údajné porušení článku 3

107. Pan Tomasi tvrdil, že během vazby na policejní stanici v Bastii trpěl špatným zacházením, neslučitelným s článkem 3, který říká: „Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému nebo ponižujícímu zacházení anebo trestu.“

108. Předběžné námitky Vlády

109. Vláda vytýkala žadateli, že nevyčerpal možnosti domácích opravných prostředků. Argumentovala, že mohl zahájit soudní řízení o náhradu škody vůči státu u civilního soudu s tvrzením, že dochází k laxnímu jednání ze strany státních úředníků při výkonu jejich povinností.

110. Jediný návrh týkající se nevyčerpání možností domácích opravných prostředků, který vznesla Vláda před Komisí v souvislosti s článkem 3, se vztahoval ke zcela jiné věci, totiž k tvrzení, že podání žádosti ve Strasbourgu bylo předčasné, jelikož dosud nebylo dosaženo rozhodnutí u francouzského soudu v podstatě sporu. Soud i zástupce Komise z toho vyvozují, že Vláda ztratila žalobní právo u svých námitek.

111. Podstata stížnosti

112. Tyto okolnosti případu stížnosti pana Tomasiho vyvolávají dvě otázky, které jsou samostatné, ačkoli mezi nimi existuje úzká spojitost: je to jednak otázka příčinné souvislosti mezi zacházením, kterému byl žadatel údajně vystaven během policejní vazby, a zraněními následně zaznamenanými vyšetřujícím soudcem a lékaři; a za druhé, zda bylo nezbytné použít tak závažného způsobu zacházení s obviněným.

113. Příčinná souvislost mezi zacházením, vůči němuž byla vznesena stížnost, a zaznamenanými zraněními

114. Podle žadatele zjištění učiněná 25. března 1983 bastijským vyšetřujícím soudcem a obsažená ve zprávách sepsaných různými lékaři na závěr jeho policejní vazby (viz odstavce 45., 47., 48. a 50. výše) potvrzují jeho prohlášení, i když, jak tvrdí, je politováníhodné, že vězeňské úřady nepředaly rentgenové snímky zhotovené 2. dubna 1983 v nemocnici v Bastii (viz odstavec 68. výše). Jeho tělo neslo stopy, které měly jen jedinou možnou příčinu – špatné zacházení, kterého se vůči němu dopustili někteří policejní důstojníci odpovědní za jeho výslech během doby 40 podivných hodin; byl fackován, kopán, byly mu uštědřeny rány pěstí a loktem, byl nucen hodiny stát bez opory s rukama spoutanýma za zády, byl poplíván, nutili jej stát nahého před otevřeným oknem, nedostával jídlo, vyhrožovali mu střelnou zbraní, atd.

115. Vláda připustila, že není schopna podat vysvětlení pro vznik poranění, ale tvrdila, že nejsou výsledkem zacházení, na které si pan Tomasi stěžuje. Lékařská vysvědčení prokazují, že zaznamenané lehké pohmožděniny a oděrky naprosto neodpovídají aktům násilí, jež popisuje žadatel; potvrzení hlavního policejního lékaře věznice v Bastii z 4. července 1980 bylo sepsáno dlouhou dobu po události a bylo zcela v protikladu s dříve vystavenými potvrzeními. Chronologie výslechů, která nebyla potvrzena žadatelem, v žádném případě neodpovídá obviněním. A konečně – dalších pět osob držených ve vazbě v téže době nezpozorovalo ani neslyšelo nic, ačkoliv jedna z nich se zmínila o tom, že pan Tomasi přišel o zub. O této skutečnosti se lékař nezmínil po celých šest let. Tudíž existuje pochybnost, která vylučuje jakýkoliv předpoklad příčinné souvislosti.

116. Komise i Soud opírají své stanovisko o několik důvodů. Především nikdo neprohlásil, že zaznamenané stopy na tele žadatele mohly vzniknout v době před jeho vzetím do vazby nebo mohly vzniknout sebepoškozujícím aktem ve snaze pokusit se o útěk. Kromě toho při svém prvním předvedení před vyšetřujícího soudce upozornil pan Tomasi na stopy, které byly na jeho hrudníku a uchu; soudce je zaznamenal a neprodleně jmenoval odborníka (viz odstavec 45. a 48. výše). Mimoto čtyři různí lékaři – jeden z nich byl úředníkem vězeňské správy – vyšetřili obviněného ve dnech následujících po jeho policejní vazbě. Jejich potvrzení obsahují přesná a shodující se lékařská zjištění a označují dobu vzniku těchto zranění, která odpovídá době strávené ve vazbě v prostorách policejní stanice (viz odstavce 47., 48. a 50. výše).
117. Tento závěr umožňuje, aby Soud nepovažoval za nutné zabývat se dalšími spisy, které vyhotovili příslušní policejní úředníci.
118. Závažnost zacházení, vůči kterému byla vznesena stížnost
119. Vycházejí z rozsudku Irsko versus Spojené království z 18. ledna 1978 (série A č. 25), žadatel tvrdil, že údery, které obdržel, představují nelidské a ponižující zacházení. Způsobily mu nejenom intenzivní fyzické a duševní utrpení; vyústily u něj také v pocit strachu, úzkosti a méněcennosti, působící mu pocit ponížení a podlamující jeho fyzický a morální odpor. Argumentoval, že v tomto směru bylo zapotřebí mimořádné pozornosti soudu vzhledem k zvláštnímu charakteru francouzského systému policejní vazby, především nepřítomnosti právního zástupce a nedostatku jakéhokoli kontaktu s vnějším světem.
120. Komise zdůraznila zranitelnost osoby držené v policejní vazbě a vyjádřila své překvapení nad termíny zvolenými pro výslech žadatele. Ačkoliv zjištěná zranění se mohou zdát být poměrně lehká, představují nicméně neklamné znaky fyzického násilí na osobě zbavené svobody, která je tudíž ve stavu závislosti. Toto zacházení bylo jak nehumánní, tak i ponižující.
121. Na druhé straně podle Vlády nebyla překročena „jistá minimální míra přísnosti“ požadovaná soudním precedenčním právem (viz rozsudek ve sporu Irsko versus Spojené království, výše citovaný a rozsudek sporu Tyrer versus Spojené království z 25. dubna 1978, série A č. 26). Bylo nutno vzít v úvahu nejen to, že zranění byla lehká, ale také další fakta případu: mládí pana Tomasiho a jeho dobrý zdravotní stav, přiměřená délka výslechů (čtrnáct hodin, tři z nich během noci), „zvláštní okolnosti“ panující na Korsice v té době a skutečnost, že byl podezřelý na účasti v teroristickém útoku, který vyústil ve smrt jednoho člověka a vážné zranění dalšího. Podle názoru Vlády interpretace článku 3 Komise v tomto případě vycházela z nepochopení cíle tohoto ustanovení.
122. Soud nemůže přijmout tento argument. Neuvažuje o tom, že by měl přezkoumat systém policejní vazby ve Francii a předpisy k ní se vztahující nebo v tomto případě délku a načasování výslechů žadatele. Shledává jako dotatečné zjištění, že lékařská vysvědčení a zprávy, vystavené zcela nezávisle odbornými lékaři, prokazují velký počet ran uštědřených panu Tomasimu a jejich velkou intenzitu; toto jsou dva prvky, které jsou dostatečně závažné, aby bylo možné takové chování považovat za nehumánní a ponižující. Požadavky vyšetřování a nepopíratelné obtíže způsobené bojem proti zločinu, zejména se zřetelem k terorismu, nemohou vyústit v omezování jako způsob ochrany, který by byl používán vůči fyzické integritě jednotlivce.
123. Závěr
124. Rozhodně došlo k porušení článku 3.

III. Údajné porušení článku 6 odst. 1

117. Žadatel si konečně stěžoval na dobu, kterou trvalo vyšetření stížnosti na neznámé osoby, jež byla podána se žádostí o připojení k soudnímu řízení jako civilní strana, vzhledem ke špatnému zacházení, které utrpěl během policejní vazby. Opíral se o článek 6 odst. 1, který zní: „Každý má právo..., (aby jeho záležitost byla projednána)... soudem..., který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích... v přiměřené lhůtě...“.

118. Předběžné námitky Vlády
119. Vláda tvrdila, jak již jednou prohlásila před Komisí, že žadatel dosud nevyčerpal všechny možnosti domácích opravných prostředků, jelikož ještě nepodal žalobu vůči státu o odškodnění podle článku 781-1 zákona o organizaci soudů.
120. Soud se sám omezuje na zjištění, že návrh není platný, jelikož byl poprvé učiněn před výsledkem dne 25. února 1992, a nikoliv během časové lhůty, stanovené v ust. 48 odst. 1 Jednacího řádu.
121. Podstata stížnosti
122. Aplikovatelnost článku 6 odst. 1
123. Podle názoru Vlády napadené soudní řízení nepřesahovalo rámeček pojmu „rozhodne o... občanských právech a závazcích.“ Podáním žádosti o připojení k soudnímu řízení jako civilní strana, osoba, která tvrdila, že byla poškozena trestným činem, uvedla do pohybu vyšetřování nebo se připojila k vyšetřování, které již bylo vedeno vyšetřujícím úřadem. Snažila se docílit obvinění a odsouzení pachatele dotyčných trestných činů a nepožadovala peněžní odškodnění. Jinými slovy, vyšetřování zahájené po podání této žádosti se týkalo existence trestného činu, nikoliv existence práva.
124. Soud, stejně jako žadatel a Komise, nemohou přijmout tento názor. Článek 85 trestního řádu umožňuje podání stížnosti společně s žádostí o připojení se k soudnímu řízení jako civilní strana. Podle precedenčního práva kasačního soudu (Crim. 9. února 1961, Dalloz 1961, str. 306) toto ustanovení jednoduše aplikuje článek 2 tohoto zákoníku, který říká: „Kdokoli, kdo sám utrpěl škodu, přímo způsobenou trestným činem (zločinem, přečinem nebo přestupkem), může zahájit soudní řízení o náhradu škody.“ Vyšetřující soudce shledává civilní žádost jako přípustnou – jak již učinil jednou v této instanci – za předpokladu, že na základě faktů, ze kterých vychází, může předpokládat existenci údajné škody a přímou spojitost s trestným činem (ibid.). Proto právo na odškodnění nárokové panem Tomasim záviselo na výsledku jeho stížnosti, jinými slovy, na obžalování pachatelů ze zacházení, vůči kterému byla vznesena stížnost. To byla věc civilního práva, bez ohledu na to, že tato záležitost byla v jurisdikci trestního soudu (viz mutatis mutandis, rozsudek sporu Moreira de Azevedo versus Portugalsko z 23. října 1990, série A 189, str. 17, § 67).
125. Závěr: bylo možno aplikovat článek 6 odst. 1.
126. Soulad s článkem 6 odst. 1
127. Zbývá stanovit, zda „přiměřená doba“ byla překročena. Žadatel a Komise byli toho názoru, že tomu tak bylo, zatímco Vláda to popírala.

(a) Období, které je nutno brát v úvahu

124. Období, které je třeba brát v úvahu, začalo 29. března 1983, což je datum, kdy pan Tomasi podal svou žádost; skončilo 6. února 1989 vynesáním rozsudku kasačního soudu, který určil, že odvolání žadatele vůči rozhodnutí obžalovacího oddělení soudu v Bordeaux je nepřípustné (viz odstavce 46. a 67. výše). Toto období tedy trvalo více než 5 let a 10 měsíců.

(b) Přiměřenost délky soudního řízení

125. Přiměřenost délky soudního řízení je třeba hodnotit s ohledem na kritéria stanovená v soudním precedenčním právu a vzhledem k okolnostem případu, který si v této instanci vyžaduje celkové přehodnocení. Při čtení rozhodnutí vydaných v tomto soudním řízení (viz odstavce 63., 66. a 67. výše) se ukazuje, že tento případ nebyl příliš složitý. Mimoto žadatel jen zanedbatelně přispěl ke zpoždění soudního řízení vznesením námitky u obžalovacího oddělení soudu v Bordeaux vůči rozhodnutí konstatujícímu, že tento soud není oprávněn rozhodovat, a požadoval, aby obžalovací oddělení nařídilo další vyšetřování (viz odstavec 64. výše). Za zjištěná zpoždění jsou odpovědné především soudní orgány. Zejména bastijský veřejný žalobce potřeboval více než rok a půl, než požádal kasační soud o stanovení kompetentního

vyšetřovacího orgánu (viz odstavce 57. - 58. výše). Vyšetřující soudce v Bordeaux vyslechl pana Tomasiho pouze jednou a zdá se, že neprovedl žádné kroky ve vyšetřování mezi březnem a zářím 1985 a mezi lednem 1986 a lednem 1987 (viz odstavce 59. - 61. výše). Nesporně došlo k porušení článku 6 odst. 1.

126. Aplikace článku 50

127. Podle článku 50: „Jestliže Soud zjistí, že rozhodnutí nebo opatření soudního nebo každého jiného orgánu Vysoké smluvní strany je zcela nebo částečně v rozporu se závazky vyplývajícími z této Úmluvy a jestliže vnitrostátní právo této strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků takového rozhodnutí nebo opatření, rozhodnutí Soudu přiznává v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“ V souladu s tímto ustanovením žadatel nárokoval odškodnění a proplacení nákladů.

128. Škody

129. Pan Tomasi rozlišuje tři skupiny škod: (a) peněžní škody 900.000 franků. Tato částka vychází z porušení článku 5 odst. 3 a odpovídá ztrátě na výdělků (600.000 franků) a obchodních příjmech (300.000 franků); (b) škodu odhadovanou na celkovou sumu 200.000 franků, kterou je třeba vyplatit opět v souvislosti s článkem 5 odst. 3, vzhledem k 32 cestám jeho rodiny (z Korsiky do kontinentální Francie), aby jej mohla navštívit ve vězení; (c) nepeněžitou škodu odhadovanou na 1 500.000 franků; a to 1 000.000 za porušení článku 5 odst. 3 a 500.000 za porušení článku 3 a 6.

130. Podle názoru Vlády odškodňovací komise již uhradila škody související s nadměrnou délkou vyšetřovací vazby. Jestliže Soud shledá porušení článku 6 odst. 1 a článku 3, jeho rozsudek poskytne spravedlivou dostatečnou satisfakci.

131. Delegát Komise doporučil vyplacení sumy pokrývající nefinanční a finanční škody, ale ponechal na Soudu stanovení celkového objemu odškodného.

132. Soud shledává, že žadatel utrpěl nepopíratelně nepeněžní a peněžní škody. Vzhledem k různým relevantním okolnostem včetně rozhodnutí odškodňovací komise a podle ohodnocení na porovnatelném základě v souladu s článkem 50 přiznává žadateli 700.000 franků.

133. Náklady a výdaje

134. Pan Tomasi nárokoval proplacení svých nákladů a výdajů. Za soudní jednání před francouzským soudem požadoval 276.500 franků (pan Leclerc a Lachaud: 141.500 franků; pan Stagnara: 100.000 franků; pan Boulanger: 5.000 franků; paní Waquetová: 30.000 franků). Pokud jde o jednání před orgány Úmluvy, požadoval 237.200 franků.

135. Vláda a zástupce Komise nevyjádřili své stanovisko k první částce. Co se týče druhé částky, Vláda se odvolávala na rozhodnutí v případech týkajících se Francie, zatímco Komise ponechala tuto záležitost na rozhodnutí Soudu.

136. Po provedení odhadu s porovnatelným základem a se zřetelem ke kritériím, která se aplikují v uvedené oblasti, Soud přisoudil žadateli celkovou částku 300.000 franků. Z těchto důvodů Soud všemi hlasy:

137. Zamítá předběžné námitky Vlády;

138. Potvrzuje, že došlo k porušení článku 5 odst. 3, článku 3 a článku 6 odst. 1;

139. Potvrzuje, že odpovědný stát je povinen vyplatit žadateli během 3 měsíců 700.000 (sedm set tisíc) francouzských franků za utrpěnou škodu a 300.000 (tři sta tisíc) franků jako úhradu nákladů a výdajů;

140. Zamítá zbývající část nároku, s výjimkou nároku na satisfakci.

Rozsudek je vyhotoven v anglickém a francouzském jazyce a přednesen na veřejném zasedání v Paláci lidských práv ve Strasbourgu 27. srpna 1992.

Marc-André EISSEN

tajemník soudu

Rolv RYSSDAL

předseda